24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6496 — 22 ՄԱՅԻՍ 1907 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 22 ՐԷՊ-ԻԼ-ԱԼԷՐ 1325 — 4 JUIN 1907 — 24me année № 6496

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ„ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 105 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրֆ.
ԹՂԹԱԿՑԱՐԻ ԴԱՆԵՐԸ ՄԵԿ ՎԱՐԱԿ
20 հատ 1 դրուշոց փող
1 մեծ.ի հաշուով կ'բեղուցուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعليه ده غلطه · اره ولك غزته سى اداره خانه سى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՕՐԷՆՔԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՐԸ

ԴՊՐԱՏՈՒՆԸՆ ԲՐԻՍՏՈՍԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Դպիրներուն ծագումը. — Իրենց զանազան պաշտօնները. — Օրենքին տուած իրենց մեկնութիւնները. — Halachaն. — Agadaն. — Դպրատունը. — Առակները. — Ռաբբիները. — Աշակերտներուն պարտականութիւնը. — Վարդապետներուն պաշտօնները ձրի են. — Աւանդութիւնը կը գերազանցի օրէնքը:

Նոր Կտակարանը, Փարիսեցիներէն և Սադուկեցիներէն զատ, յաճախ կը խօսի նաեւ ինչ ինչ անձնաւորութիւններու վերայ և կը կոչէ զանոնք «Դպիրք» կամ «Վարդապետք օրինաց»: Հոս խնդիրը ո՛չ թէ կրօնական ձգտումի մը, այլ պարզապէս պաշտօնի մը վերայ է: Դպիրները (Sopherim) (¹) բազմիցս յիշուած են Հին Կտակարանի և նոյն իսկ գերութենէ (²) առաջ գրուած գրքերուն մէջ: Անոնք յանձնառած էին այն ատեն, նաւիրական պատտներու վերայ գրել օրէնքին բնագիրը և հսկել անոր պահպանութեան համար: Բայց մեր ցոյց տուած հատուածները աւելի կարելւոր պաշտօններ և աւելի ընդարձակ իշխանութիւններ կը վերագրեն անոնց:

Արդարեւ, բնագիրը գրելու պաշտօն ունենալով, անոնք կ'ուսումնասիրէին և կը մեկնէին զայն, և այս կերպով հետզհետէ մեծ ազդեցութիւն մը կ'ունենային և կ'ըլլային «վարդապետք օրինաց» (Tannaün): Եղբաս, որ դպիր (³) էր և հիմնողը Թորահ՝ անոնց կարեւորութիւն տալու համար շատ օգնեց: Հաւանական է որ առաջին դարու մէջ, դպիր ընդհանուր տիտղոսը, զանազան առումներով գործածուած էր: Թալմուտները շատ մը իմաստներ կուտան անոր: Մերթ դպիրը պարզապէս ուսումնական մըն է: Դարձեալ այս անունը տրուած է անոնց, որոնք եբիտասարդութիւնը կը դաստիարակեն կամ ինչ ինչ վճիռներ կը խմբագրեն. զոր օրինակ, ամուսնալուծումի գիրը:

Դպիրները իրենց ամենակարեւոր պաշտօնները Սենեդրիոնին, Սինակոկին եւ դպրատան (beth ha midrasch) մէջ կը կատարէին: Թէ՛ Երուսաղեմի մեծ Սենեդրիոնին և թէ նահանգային Սենեդրիոններուն մէջ ներկայ կը գտնուէին ասոնք, առանց սակայն այդ ժողովներուն անդամ ըլլալու, այլ իբրեւ բանգէտներ, դժուար խնդիրներու մէջ իրենց խորհուրդ հարցնելու համար: Ասոնք Սինակոկին մէջ բնագիրը կը կարդային և ռամիկ լեզուով (micra) կը թարգմանէին զայն, աւանդութիւնները կը բացատրէին, անոնց պատշաճեցումը (mischna) ցոյց կուտային, և վերջապէս Ս. Գիրքին միսթիքական և այլաբանական (midras) (⁴) բացատրութիւն մը կուտային: Դպրատան մէջ ալ միեւնոյն պաշտօնները կը կատարէին, սա՛ տարբերութեամբ որ, հոս աւելի սորվեցնելու կը զբաղէին, իսկ հոն չինելու (édifier): Սինակոկի մէջ եղած չինիչ մեկնութիւնը, ուր դպիրին երեւայոյթիւնը կրնար աղատ ասպարէզ գտնել, Agada, իսկ Դպրատունինը, որ զուտ դատաստանական էր, halacha կը կոչուէր: Հաւանական է որ, Դպիրներէն ոմանք աւելի յարմար էին սորվեցնելու, իսկ այլք՝ չինելու. այս պատճառաւ իրաւաբաններու եւ քարոզիչներու բաժնուած էին անոնք: Քարոզիչները մերթ իրաւաբաններէն աւելի կրօնամոլ էին: Իրենց տուած իրը թէ չինիչ մեկնութիւնները միշտ ծաղու առարկայ էին տարօրինակ ըլլալնուն պատճառաւ: Ս. Գիրքի պարզ իմաստը բաւական չհամարելով, անոնք ուրիշ երեք իմաստներ ալ երեւակայած էին. 1. Rémès, այսինքն ա՛յն մեկնութիւնը, որ ո՛չ միայն բառի մը՝ այլ տառի մը կուտար՝ ամբողջ տողի մը իմաստը: 2. Derousch, գործնական չինիչ իմաստը: 3. Sod, խորհրդաւորը, աստուածտեսական գաղտնիքը (theosophique) ստեղծագործութեան և հրեշտակներուն վերայ:

Հիլէլ Halachaին եօթը կանոններ տուած էր: Agadaին ալ կանոններ տալ ուզեցին: Եղիազար ռաբբին յանձն առաւ այդ աշխատութիւնը և երեսուներեք կանոններ գտաւ: Զարմեր այդ կանոններուն վերայ խօսիլ: Եթէ Հիլէլիները դեռ օգտակարութիւն կը մատուցանեն, Եղիազարիները բոլորովին արտառոց բաներ են: Այդ անհեթեթութիւններէն հատ մը յիշենք: Ս. Գիրքին մէջ կարելի էր ոեւէ բառ ուրիշ բառով մը փոխանակել, բաւական է որ անիկա թուական միեւնոյն արժէքը ունենայ, զոր օրինակ, վիրաւորիչ էր կարդալ օրէնքին(¹) մէջ, թէ Մովսէս «Եթէովպացի» մը հետ ամուսնացաւ: Այս պատճառաւ Kouchite (Եթէովպացի) բառին տեղ Jephath Marèh բառերը կը գործածէին: Արդարեւ այս երկու բացատրութիւններն ալ 738 թիւը ցոյց կուտան:

Առաջին Քրիստոնեաներն ալ այս տեսակ հաշիւներ գործածած են: Բառնաբաս թուղթին հեղինակը (Գլ. Թ.), Աբրահամի 318 ծառաներէն կը հետեւցնէ թէ, այս նահապետը արդէն Քրիստոսի խաչին վերայ կը մտածէր: Արդարեւ 18 թիւը IH գիրերով կը գրուի: Ցիսուսի անունն է այդ, և 300ը կը գրուի T գիրով, որ կը ներկայացնէ խաչը: Յայտնութեան հեղինակը այս տեսակ հանելուկ մը կը յանձնէ իր ընթերցողներուն լուծելու համար, առաջարկելով անոնց 666 թիւը: Նոր Կտակարանին մէջ ալ կը գտնենք haggadique մեկնութեան օրինակներ(²):

Եկեղեցւոյ հայրերը միշտ միեւնոյն կերպով կը պատճառաբանեն և աւելի յետոյ Cabale ո՛չ այլ ինչ պիտի ըլլայ եթէ ոչ օրէնքի վարդապետներուն կողմէ առաջին դարէն ի վեր հաստատուած haggadique սկզբունքներուն զարգացումը:

Դպիրներու ուսուցումին գլխաւոր կեդրոնը Դպրատունն էր: Սովորաբար չաբաթ օրը կը հաւաքուէին հոն, Սինակոկի պաշտօնէն յետոյ: Այս դպրատունը իսկապէս ուսուցումի սահմանուած մասնաւոր չէնք մը կրնար նկատուիլ:

Մենք տեսանք թէ Հիլէլ, Արգալիոնի և Շէմմայի դպրոցին մէջ կ'ուսանի: Նաեւ անուշադիր Շէմմայի դպրոցին հակառակ դպրոց մը բացաւ և յետոյ Թողուց զայն իր յաջորդներուն: Իր Սիմոն որդին, Թոռը Դամաղիէլ հոն կը դասախօսակուէին: Պօղոս՝ Դամաղիէլի դպրոցին մէջ մեծցաւ: Դպրոցին մէջ էր որ երիտասարդ դպիրները վիճաբանութեան կը վարժուէին և իրենց բուն արժէքը ցոյց տալէ յետոյ horaahe կամ սորվեցնելու իրաւունք կը ստանային: Ուսնողներները կը կանգնէին կամ գեանի(¹) վրայ կը նստէին, իսկ տէրերը ամբիոնի մը մէջ կամ բարձր աթոռի մը վրայ կը բազմէին (²): Դպրատան մէջ եղած վիճաբանութիւններէն յաճախ կռիւ կը ծագէր և վիճաբանողները խստիւ կը պախարակէին զիրար. արդէն Հրեան երբեք չի կրնար պաշարիւնութեամբ վիճաբանիլ:

Քրիստոս խօսած է այս նախատինքին (³) դէմ, որուն անձնատուր եղած էր ամէն մարդ այս ատեն: Յիմարութեան, անմտութեան, վերջապէս ամէն տեսակ ամբաստանութիւններ կ'ըլլային, Raca բառը անդադար կ'արտասանուէր:

Դժուար է գաղափար մը կազմել այս անօգուտ վէճերու և հակառակորդներու իրարու հանդէպ ունեցած նախանձի զգացումներուն վերայ: Հիլէլականները և Շամմայականները աւելի կատաղի եղան իրենց մէջ, քան Փարիսեցիներն ու Սադուկեցիները: Ասոնք հետզհետէ իրարու թշնամի կը դառնային: Պայքարելու համար հասարակաց դէտին մը պէտք էր, որով Սադուկեցիները տաճարին, իսկ Փարիսեցիները հետզհետէ դպրոցներուն մէջ կը քաջալերէին, և անա պայքարը կը սկսէր:

Հիլէլի և Շամմայի կուսակիցները իրարմէ բաժնող այն պարզ երանգները, անոնց մէջ շատ աւելի խորունկ երկպառակութիւններ կը ստեղծէին, որքան եթէ անոնք ամէն բաներու մէջ տարբեր մտածած ըլլային: Հիլէլականը կ'արհամարհէր Սադուկեցին, նոյն իսկ չէր ուզեր անոր հետ վիճաբանիլ. բայց Շամմայականը, որ մոլորած ըլլալով հանդերձ՝ իրեն համար դեռ հաւատարիմ էր, ուրի՛շ կերպով վտանգաւոր կը թուի իրեն:

Պէտք է յիշել նաեւ սրախօսութեան պակասը՝ տարբեր դարու հրեաներուն մօտ: Ասիկա այդ ժողովուրդին որոշիչ գիծերէն մէկն է: Թալմուտները չեն յիշեր երբեք ռաբբիներուն կողմէ արուած յաջող պատասխան մը, ո՛չ զուարճալի խօսք մը և ոչ ալ սրամիտ բան մը: Օրէնքը կրօնական զգացումը, ամէն ինչ գերազանցած էր: Վարդապետը ամբիոնի մը բարձունքէն իր ուսուցումը կը փոխանցէր մեկնիչի մը ականջին: Ասիկա ալ յետոյ բարձր ձայնով կը կրկնէր ամբողջ ժողովուրդին: Այս եղանակն սովորութիւնը կը բացատրէ մեզի Քրիստոսի սա՛ խօսքը թէ «զոր լսէք յունկնէ՝ քարոզեցէք ի վերայ տանեաց» (⁴):

Ուսուցումը յաճախ առակներով կը կատարուէր (⁵): Մէյր ռաբբիին համար կ'ըսուի թէ «իր ուսուցումին մէկ երրորդ մասը աւանդութիւն էր. մէկ երրորդ մասը՝ այլաբանութիւններ, իսկ մէկ երրորդ մասը առակներ:» Մենք յառաջ պիտի բերենք հոս այդ առակներէն մին որ յայտնի նմանութիւն մը ցոյց կուտայ Ցիսուսի առակներէն (⁶) միոյն հետ: Ինչ բանի հետ պիտի բաղդատենք Bon Bar Chajia ռաբբին: Անկիա կը նմանի հողատէրի մը՝ որ շատ մը գործաւորներ վարձած էր: Այս գործաւորներէն մին լաւ կերպով կատարեց իր գործը: Ինչ ըրաւ հողատէրը. իր հետ առաւ զայն և սկսաւ հոս հոն պտտիլ: Երեկոյին, երբ միւս գործաւորները եկան իրենց Թոշակը առնելու համար, հողատէրը ասոր և միւսներուն միեւնոյն գումարը տուաւ: Գործաւորներէն մին տրտնջալով, կ'ըսէր. մենք ամբողջ օր ոգի ի բռին աշխատեցանք, ատիկա երկու ժամ միայն աշխատեցաւ և դուն անոր և մեզի հաւասար թոշակ կուտաս: Հողատէրը կը պատասխանէ. անիկա երկու ժամուան մէջ ձեզմէ աւելի աշխատած է, գո՛ւք, որ մինչեւ երեկոյ աշխատեցաք: Նոյնպէս ալ Bon ռաբբին, քսան և ութը տարուան մէջ աւելի լաւ ուսումնասիրած է օրէնքը, կամ ուրիշ մը՝ նրբիւ տարուան մէջ:

Օրէնքի վարդապետները բացարձակ իշխանութիւն մը ունէին իրենց աշակերտներուն վրայ: Իրենց իշխանութիւնը, որ քահանաներուն իշխանութեան նման՝ պաշտօնական որ և է հանգամանք չունէր, իսկապէս աւելի մեծ էր: Հիլէլէն առաջ, անոնք մասնաւոր տիտղոս մը չէին կրեր. բայց այս վարդապետէն յետոյ, անուններն առաջ առանց ռաբբի բառը դնելու չէին կրչեր զանոնք:

«Սիրեն կոչիլ ի մարդկանէ ռաբբի ռաբբի»(¹), կ'ըսէր Յիսուս: Արդարեւ աշակերտի մը ներելի չէր իր վարդապետը ուրիշ կերպ բարեւել. անոնք իրենց մէջ այս տիտղոսով կը զանազանուէին իրարմէ: Ռաբբի կը նշանակէ տէր իմ: Rab բառը ածական մըն է, և մեծի իմաստ ունի. գոյականաբար գործածուած ժամանակ կը նշանակէ տէր: Կայ նաեւ Rabban ձեւը: Նոր Կտակարանի մէջ գործածուած Rabbonie(²). ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ Rabban ձեւը յետաձգուած: Նշանակելի է թէ Թալմուտներուն մէջ ոչ մէկ տեղ չենք գտներ հարուստ երիտասարդին կողմէ ըսուած և Յիսուսէ(³), մերժուած «վարդապետք յաճախ համբոյր մը կուտար իր աշակերտին, իսկ աշակերտը վարդապետին չա՛տ քիչ անգամ. Ռաբբիները, աշակերտաց ծնողքներէն առաջ, իրենց կ'ուզէին անոնց յարգանքին առարկայ ըլլալ: «Եթէ վարդապետդ յարգես, Աստուած յարգած կ'ըլլա»», կ'ըսէին առնոնք: Եթէ աշակերտի մը հա՛յրը և վարդապետը երկուքն ալ բան մը կորսնցուցած են, վարդապետին կորուստը միւսէն աւելի կարեւոր պէտք է նկատուի և իր աշակերտը պէտք է օգնէ անոր՝ կորսնցուցածը գտնելու համար, վասն զի իր հայրը այս կեանքին համար միայն օգտակար է. իսկ իր վարդապետը ապագայ կեանքին համար օգտակար բաներ կը սորվեցնէ: Բայց եթէ իր հայրը վարդապետ է՝ այն ատեն անոր կորուստը պէտք է առաջինը համարուի: Եթէ մէկու մը հայրը և վարդապետը, երկուքն ալ բեռ կը կրեն, պէտք է իր հօրմէն առաջ վարդապետին օգնել:

Ռաբբիները ամէն տեղ առաջին տեղը կ'ուզէին գրաւել: Սինակոկին մէջ առաջին աթոռներուն վրայ կը նստէին և փողոցներուն մէջ, իրենց աշակերտները մինչեւ գետին խոնարհեցնել տալով ինքզինքին բարեւել կուտային (⁴): Այս ազդեցութիւնը դիւրաւ կը հասկցուի երբ նկատի առնենք թէ այս վարդապետները իրենց ժամանակի ծանօթ եղող բոլոր գիտութիւնը կը միացնէին իրենց ուսուցումին մէջ: Ասոնք իրենց աշակերտներէն կը պահանջէին 1. սուր յիշողութիւն մը, 2. իրենց սորվածին վրայ բան մը չաւելցնել: Dostaï ռաբբին Janaïի որդին, յանուն Մէյրի ռաբբիին կ'ըսէր թէ, «այն որ իր սորվածէն որ և է մաս մը կը մոռնայ՝ պատճառ կ'ըլլայ իր կորստեան»: «Իւրաքանչիւր ոք պարտաւոր էր իր վարդապետին գործածած բառերով ուսուցանել», և ամէնէն մեծ ներքողը որ կարելի էր ընել աշակերտի մը մասին՝ հետեւեալն էր. «չաղախով ծեփուած ջրբանցի մը կը նմանի, որ իր ջուրերէն կաթիլ մը նոյն իսկ չի կորսնցներ»: Այս պլամերժութիւնը մեզի ցոյց կուտայ, թէ ինչպէս Յիսուսի աշակերտները կրցած էին յիշողութեամբ պահել իր ուսուցումները և մինչեւ մեզի հասցնել զանոնք, այնքան զարմանալի հաւատարմութեամբ: Օրէնքի վարդապետներուն պաշտօնները ձրի էին: Հիլէլ մասնաւորապէս կը պնդէր թէ պէտք չէ օրէնքը վարձքով սորվեցնել: Մենք պատմեցինք թէ այս վարդապետը իր երիտասարդութեան ժամանակ չէր կրցած, Շէմմաիի և Աբդալիոնի կողմէ պահանջուած դպրոցական Թոշակը վճարել: Ներելի է ուրեմն կասկածել այս աւանդութեան ստուգութեան վրայ, վասն զի ռաբբիական ուսուցումին բացարձակապէս ձրի ըլլալու պայմանները բազմաթիւ են: «Եթէ մէկը դատ մը տեսնելու համար սակայ առնէ, անարժէք է իր դատաստանը»: «Սակայով եղած վկայութիւն մը անարժէք է»: Մենք գիտենք թէ Պօղոս առաքեալ մեծ խնամքով կը պահէր այս աւանդութիւնը և ձրիապէս կը քարոզէր Աւետարանը:

Թերեւս դպրոցական Թոշակ վճարելու սովորութիւնը, մինչեւ Հիլէլ գոյութիւն ունենալ և մասնաւորապէս Յիսուսի ջուեցաւ, որովհետեւ ան ալ արդէն նեղութիւն կրած էր այդ մասին: Այս վարկածը հաւանական է, բայց անոր է նպատակ որ և է փաստ չունինք: Ռաբբիներէն մեծ մասը արդէն այնպիսի վիճակ մը ունէին որ կրնային իրենց հացը ճարել (¹), Հիլէլ զոր օրինակ փայտահար էր: Պէտք չէր երբեք իր արհեստը գիտութենէն առաջ մղել: Արդէն Սիրաք կ'ըսէ. «իմաստութիւն դպրի ի դիւրութիւն պարապոյ, և որ կարօտ է՝ ջանասցի՝ և նա իմաստնասցի (²).» Մէյր Ռաբբին կ'ըսէ. «Նուազ տուր ինքզինքդ արհեստիդ և շատ զբաղէ օրէնքով»: Հիլէլ սապէս կ'ըսէ. «այն որ ձեռական աշխատութիւնով շատ կը զբաղի, չի կրնար իմաստուն ըլլալ»: Բայց դպիրներու անչահախնդրութեան մասին չենք կրնար հաւատալ, վասն զի Յիսուս կ'ըսէ. «որ ուտեն զտունս այրեաց և պատճառանօք երկարեն զաղօթս (³)», փարիսեցիները, «արծաթասէրք են(⁴)» և «Զամենայն գործս իւրեանց առնեն ի ցոյս մարդկան (⁵)»:

Մենք դպիրներու վայելած ազդեցութեան վրայ խօսեցանք արդէն: Սոյդ է որ իրենց մեծամտութիւնը և ձեւակերպութիւնը արդէն հարկադրէին զայն: Անոնք հետզհետէ քահանաներէն աւելի յարգանք կը վայելեն ժողովուրդէն: Այլ եւս ո՛չ թէ Cohenին, այլ Sopherին էր որ կ'երթային խորհուրդ հարցնել: Մարգարէներուն տեղը գրաւած էին անոնք, այնպէս որ իրենց վճիռները ո՛չ միայն օրէնքի խօսքերուն, այլ անոնցմէ աւելի արժէք կ'ունենային: Թալմուտները շատ մը հատուածներով ցոյց կուտան թէ աւանդութիւնը Մովսէսի բնագիրին աւելի նախամեծար համարուած է: Դպիրներուն խօսքերը՝ օրէնքի խօսքերէն աւելի սիրելի են, վասն զի օրէնքի խօսքերուն մէջ, ոմանք կարելւոր են՝ իսկ այլք անկարելւոր, բայց դպիրներու խօսքերը ամէնքն ալ կարելւոր են»: «Ներերուն խօսքերը մարգարէներու խօսքերէն աւելի կարելւոր և օգտակար են»:

Թորան միշտ իր տեղը կը մնար. աստուածացուցած էին զայն, հետեւաբար ոչ ոք կը համարձակէր անոր ազդեցութիւնը նուազեցնել, սակայն աւանդութիւնը հետզհետէ կը գերազանցէր զայն և կ'իշխէր կարծես անոր վրայ: Հրեաներուն մէջ տեղի ունեցածը պիտի ունենայ նաև միջին դարու քրիստոնէական եկեղեցւոյն մէջ: Այդ ժամանակ Ս. Գիրքի տրուած ներշնչեալ մեկնութիւնները նոյնիսկ Ս. Գիրքէն աւելի կարեւոր կը նկատուէին: Եկեղեցին է սորվեցնողը կ'ըսէին և ո՛չ թէ Ս. Գիրքը. և սակայն Եկեղեցիին սորվեցուցածները ո՛չ այլ ինչ էին այդպէս ըսողներու համար—եթէ ոչ Ս. Գիրքի ուսուցումներուն տրամաբանական ընդլայնումները և հետեւանքները: Առաջին դարու մէջ ապրող Հրեայ մը, մէկ խօսքով, ուրիշ կերպ չէր մտածեր: Դպիրը Աստուծոյ անունով կը խօսէր և օրէնքը կը գործադրէր: Քրիստոս բոլոր կրօնքներու մէջ գործուած այս սոսկալի սխալին դէմ ոգորած է միշտ ըսելով. «զուք անցանէք զպատուիրանն Աստուծոյ վասն ձերոյ աւանդութեան (¹)»:

Աբբ. Թաւուտ. ՊՕՂՈՍ ՍԱՐԿ-ԳԱԼԷՄԵԱՆ

(¹) Կը նշանակէ, «անոնք որոնք օրէնքին գիրերը կը հաշուեն»:
(²) Դ. Թագ. ԺԲ. 10. ԻԲ. 3. — Բ. Թագ. Ը. 17. Ի. 25:
(³) Եզր. Է. 6 և 11:
(⁴) Գործք. ԺԵ. 21. — Ա. Կոր. ԺԴ. 3:

(¹) Թուոց, ԺԲ. 1:
(²) Գաղատ. Գ. 16, Դ. 22 և շար.-Մատթ. ԻԲ. 31-32:

(¹) Մատթ. ԺԳ. 2:
(²) Գործք. ԻԲ. 3:
(³) Մատթ. Ե. 22:
(⁴) Մատթ Ժ. 27:
(⁵) Մատթ. ԺԳ. 3:
(⁶) Մատթ. Ի, 1 և շար.

(¹) Մարկ. ԻԴ., 7:
(²) Ժ. Ժ. 51, 3ով. Ի. 16:
(³) Մատթ. ԺԹ. Մարկ. Ժ. 17:
(⁴) Մատթ. ԻԲ. 6-7.— Մարկ. ԺԲ, 38-39.— Ղուկ. ԺԱ. 43:

(¹) Գործք, ԺԹ. 3.— Ա. Թեսղ. Բ. 2.—Բ. Թեսղ. Գ. 8.
(²) Սիրաք, ԼԸ. 24.
(³) Մարկ. ԺԲ. 40. — Ղուկ. Ի. 47:
(⁴) Ղուկ. ԺՁ. 14:
(⁵) Մատթ. ԻԳ. 5:

(¹) Մատթ. ԺԵ. 3:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԴՊՐԱՑ ԴԱՍԸ

ԵՒ ԴՊՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Եթէ Եդուարդ էֆ. Դարակէօզեանի Ղալաթիոյ նորակազմ Դպրաց Դասուս պատուակալ դպրապետութիւնն ընդունելուն և 50 ոսկի նոյն Դասուն նուէր տալուն վրայ երկար չխօսուեցաւ, անշուշտ իր համեստութիւնը չվիրաւորելու համար էր: Բայց իրողութիւնը սա է թէ այսպիսի քաջալերութիւններ չեն դադրիր իրենց իսկական արժանիքով ճանչցուելէ ու գնահատուելէ, այսինքն իրենց իրական արդիւնքը արտադրելէ, որ է Հայ Եկեղեցւոյ սրբազան երաժշտութեան զարգացումը քաջալերել ընդհանրապէս և այդ նպատակին նուիրուած նորակազմ Դպրաց Դասը՝ մասնաւորապէս:

Կ'արժէ միայն իբր թարմ օրինակ առաջ բերել թէ նոյն ինքն դարձեալ Եդուարդ էֆ. Դարակէօզեանն էր որ իրեն պէս գեղարուեստի ու երաժշտութեան սիրահար և նախանձախնդիր Արտաչէս էֆ. Ֆնտզլեանի հետ՝ նախաձեռնարկ եղաւ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ կատարուած առաջին եռաձայն երգեցողութիւնը արուեստագիտօրէն գնահատելու բարոյապէս և նիւթական նուիրատուութեամբ քաջալերելու գործնական ապէս: Անկէց ի վեր Պատարագի եւ ժամաքար երկու զոյգ ամբոխները միասին կը բնակէին:

Ժէրվէ ու կինը մարքիզին ու մարքիզուհիին հետ Բարիզ պիտի երթային:

Յաջորդ տարին դղեակին մէջ նոր բնակարան մը պիտի յատկացնէին անոնց:

Իրիկուան ճաշէն յետոյ, որուն մասնակցած էին նախկին և նոր դռնապանները, իրենց կիներով, Ժէրվէ անկիւն մը տանելով կինը, ըսաւ.

—Հօրթանս, պատրաստուէ՛, որպէս զի այս իրիկուն ինծի ընկերանաս՝ Բարիզ երթալու համար:

—Բարի՞զ մի, կրկնեց հնոցպանին կինը ապշած:

—Այո՛, քաղաքացի մը կը տանիմ ինքնաշարժ կառքով: Իմ քովս պիտի նստեցնեմ քեզ:

—Ինչո՞ւ համար, տիկին մարքիզուհի՞ն ըսաւ մինչ:

—Ոչ: Ընդհակառակը, հրաման պիտի խնդրես անկէ:

—Ա՛ռ քեզի գաղափար մը:

—Վերջապէս սա ալ գաղափար մըն է: Այս իրիկուն Լիլ փողոցի բնակարանը պիտի պառկիմ: Քեզի պէտք ունիմ:

—Օ՜հ, անմտութիւն չուզեր, ըսաւ թխագեղ Հօրթանս ծիծաղելով և աչքին ծայրովը դիտելով ամուսինը:

(Շարունակելի)

ԱՆԻԷԼ ԼԷԶԻԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԱՒԱԿԸ

Ե.

ՊԱՏԱՀԱՐԸ

Սօլանժ ժամացոյցին նայելով կը խորհէր.

«Պատիւս պիտի կորսուէր, եթէ երբեք ինէ դատ ուրիշ կնոջ մը չվերաբերէր Բիէրի տան մէջ գտնուած գոհարեղէնը:»

Փոքր առարկան ինքզինքը մատնող բան մը կը թուէր: Իր տեսողութիւնը կը խանգարէր: Փափագ կը զգար ոտնակոխ ընել զայն:

—Այս ժամացոյցը չինող գործարանատէրը մրայն պիտի կրնայ գոհացուցիչ բացատրութիւն մը տալ, ըսաւ կոմսը անկեղծ չեշտով մը: Անուն մը, վաճառանիշ մը նշանակուած ըլլալու է ժամացոյցի կափարիչին մէջ:

—Այդ տեսակ բան մը չկայ, յայտարարեց Շամպլօ:

—Զարմանալի՛ բան:

—Ինչո՞ւ զարմանալի ըլլայ: Թերեւս յանձնարարողին մէկ քայքն է այդ, մասնաւորապէս գողար յիշատակի մը արդիւնք, ուր առեւտրական արձանագրութիւն մը աւելորդ նկատուած է...

—Ատիկա չարգիլեր որ գոհարավաճառը չճանչնայ իր ծախած բանը, լրագիրներու նկարագրութիւնները կարդալէ յետոյ: Ուշ կամ կանուխ երեւան պիտի ելլէ ան:

Շամպլօ շարժում մը ըրաւ, զոր նայուածքը լրացուց և ուր սա խօսքը կը կարդացուէր. «Հիմա երեքնուս համար ալ կարեւորութիւն չունի ատիկա, այնպէս չէ՞:»

Սակայն Մաքսիմ ո՛չ մէկ մանրամասնութիւն անկարեւոր չէր նկատեր Պուալը-Ռուայի յուղիչ գործին մէջ:

—Թուղթի վրայ գրուած բան մը կայ ժամացոյցին ներսի կողմը, այնպէս չէ՞, հարցուց կոմսը:

—Այո՛. կ'ուզէ՞ք տեսնել: Աւասիկ, սուտակին մէջէն նայեցէք, ըսաւ Շամպլօ, ժամացոյցը երկարելով կոմսին:

Բոսորագոյն ու թափանցիկ քարին մէջէն, որ արեան մը կաթիլին կը նմանէր, անուն մը կը տեսնուէր, խոշորցած ու վէտվէտուն, վեց գիրերով, որոնք անհամեմատ ու յարափոփոխ կը դառնային Թանկագին քարին հակման համեմատ. «Բիէր» էր այդ անունը:

Սօլանժ լամբարին տակ ծռեցաւ ամուսնոյն ուսին վրայ, տեսնելու համար այդ անունը...

Ու կարդաց այդ անունը:

Ո՞ր կանացի ձեռքը դրած էր զայն: Ո՞վ էր այն կինը որ իր կուրծքին վրայ, տիկիններուն միջեւ ու սրտին մօտ դնուած էր այդ թանկագին ժամացոյցը:

—Հիմա կափարիչը կը բանանք: Խոշորացոյց մը ունի՞ք: Ճանճի տոտիկներու պէս նուրբ գրեր են:

Պաշտօնատարը շարժման մէջ դրաւ զսպանակը:

Փոքր թուղթ մը երեւան եկաւ:

Խոշորացոյցի մը պէտք չունեցաւ կոմսը, թուղթին վրայ գրուած քանի մը տողերը նշմարելու համար, և ինչ գիր...

Այդ մարդուն գլխուն մէջ փայլակ մը չողաց: Շանթի նշոյլ մը լուսաւորեց ամէն բան:

Անկարագրելի սարսափ մը ունեցաւ կոմսը: Ոչ միայն սոսկումը, ծանր ու մոտալուտ վտանգը կը ճնշէին իր վրայ, այլեւ իր կիրքոտ հոգիին մէջ առաջ եկաւ վայրագ ու սրտայոյզ ընդհարում մը:

Կոմսը կրցաւ զսպել անասնական աղաղակ մը և կատաղի մռնչիւն մը:

Սակայն խուլ սարսուռ մը ցնցեց դինքը:

Մաքսիմ սեղանին վրայ դրաւ ժամացոյցը և փոքր թուղթը, զոր իրեն տուած էր Շամպլօ, վախնալով որ վար կը ձգէ:

Յետոյ քիչ մը ետ քաշուեցաւ, լամբարին լոյսէն հեռու:

—Կարդացի՞ք գրուածը, հարցուց Պ. Շամպլօ, թեթեւ հեգնութեամբ մը:

Ու ինք բարձրաձայն կարդաց.

«Բիէր... Քարէ (քիեr) սիրտ... Մի՛ մոռնար զիս:»

—Ա՜հ, չեմ գիտեր թէ պիտի ներուի այդ տարփատենչիկ կնոջ... Բայց ապահովաբար շատ սիրած է այդ կինը: Սա գոհարեղէնը, սա բաղդագուշակ բառերը մեծ սիրոյ մը յայտարար նշաններն են: Դուք ի՞նչ կարծիք ունիք:

Ոչ Մաքսիմ և ոչ ալ Սօլանժ չպատասխանեցին:

Դատական պաշտօնատարը չհասկցաւ թէ ի՞նչ բան կը վրդովէր կոմսն ու կոմսուհին:

Շամպլօ նոյն ինքն չփոթած իր դերին մէջ, կը խորհէր ներողութիւն խնդրել:

Իր առեւտրոյթ վայելչավարութիւնը, կատարած ապարդիւն փորձերը՝ սրամտութիւն ծախսելու համար, լաւ չէին պարտադրեր իր չփոթութիւնը: Այսպէս դիմացինները ուսումնասիրելու կարողութիւնը կորսնցուցած էր:

Զախաւեր շարժում մը ընելով ժամացոյցին մէջ դրաւ թուղթը, և ժամացոյցն ալ՝ իր տուփին մէջ: Այդ պահուն ծխաբանին դուռը բացուեցաւ.

—Հո՛տ ես, Սօլանժ, գոչեց տիկին տ'Ալինեէ:

—Հիմա ձեր քով կուգայինք, ըսաւ կոմսուհին:

Մարքիզը, որ կնոջ ետեւէն կուգար, զուարթօրէն բացագանչեց.

—Կարծեմ թէ ատենն եկած է որ մեր հիւրը մայրաքաղաք վերադառնայ, քանի որ նախարարը իրեն կը սպասէ դժբախտաբար:

—Որքա՜ն հոգածու էք, յայտարարեց Պ. Շամպլօ:

—Օթոմոպիլը ժամը ութուկէսին պիտի գայ, որուն բան մը մնացած չէ: Ժամը տասնմէկին Բամպոն փողոցը պիտի ըլլաք, սիրելի պարոն:

Մինչ քաղաքավարական վերջին խօսքերը կը փոխանակուէին և ծխաբանին մէջ հաւաքուած հինգ անձերը կը սպասնէին մնացած քիչ մը ժամանակը, անդին եղական տեսարան մը կը պարզուէր Ժէրվէի ու իր կնոջ միջեւ:

Դռնապանին խցիկը կը դանուէր դրասանին դիմաց: Վանդակապատին առջեւ: Հոս կը բնակէին Ժէրվէ ու իր կինը:

Ժէրվէ, հնոցպանի դիրքին բարձրացած ըլլալով, դղեակին տէրերը այր և կին նոր դռնապաններ կարդած էին: Առաջ՝ իր տուփին մէջ: Այդ պահուն ծխաբանին դուռը բացուեցաւ.

—Հո՛տ ես, Սօլանժ, գոչեց տիկին տ'Ալինեէ:

—Հիմա ձեր քով կուգայինք, ըսաւ կոմսուհին:

Մարքիզը, որ կնոջ ետեւէն կուգար, զուարթօրէն բացագանչեց.

—Կարծեմ թէ ատենն եկած է որ մեր հիւրը մայրաքաղաք վերադառնայ, քանի որ նախարարը իրեն կը սպասէ դժբախտաբար:

—Որքա՜ն հոգածու էք, յայտարարեց Պ. Շամպլօ:

—Օթոմոպիլը ժամը ութուկէսին պիտի գայ, որուն բան մը մնացած չէ: Ժամը տասնմէկին Բամպոն փողոցը պիտի ըլլաք, սիրելի պարոն:

Մինչ քաղաքավարական վերջին խօսքերը կը փոխանակուէին և ծխաբանին մէջ հաւաքուած հինգ անձերը կը սպասնէին մնացած քիչ մը ժամանակը, անդին եղական տեսարան մը կը պարզուէր Ժէրվէի ու իր կնոջ միջեւ:

Դռնապանին խցիկը կը դանուէր դրասանին դիմաց: Վանդակապատին առջեւ: Հոս կը բնակէին

ռաձայն երգեցողութիւնը հետզհետէ տարածուեցաւ մայրաքաղաքիս այլ և այլ եկեղեցիներուն մէջ և Ղալաթիոյ երգչայնը Նուազանդէսին մասնակցեցաւ հաճելի փոփոխութիւն մը ներմուծելով գործական երաժշտութեան մէջ։ Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութեան ջանքերն ու զոհողութիւնները ի զուր գացած չէին, ընդհակառակը չատ արդիւնաւորած էին։

Հարկ կայ յիշեցնելու թէ այն օրէն ի վեր մինչև ցարդ Ղալաթիոյ եռաձայն երգչախումբը զգալապէս կատարելագործուեցաւ, և թէ ի՛նչպէս յատուկ Դպրաց Դաս մը կազմեց, նոյն իսկ Ս. Պատրիարքէն ընդունելով հոգեւոր աստիճանց ստացումը ու նուիրագործումը, և թէ մանաւանդ որքա՜ն զգալի եղաւ ու կ'ըլլայ հետզհետէ իր գնահատումը ժողովրդեան կողմէ, որ խուռներամ բազմութեամբ Ս. եկեղեցին կը դիմէ ամէն անգամ որ իմացուի թէ եռաձայն պիտի ըլլայ երգեցողութիւնները։

Եռաձայն պատարագի արդիւնքը պակաց Խնամակալութեան ակնկալութիւնը կարծուածէն չատ քիչ ժամանակի մէջ։ Իսկ Եդուարդ էֆ. Դարակէօզեանի Ղալաթիոյ պատուակալ դպրապետութիւնը ընդունելի և ըրած նուիրատուութիւնը տարակոյս չկայ թէ նոր եռանդ ու ոգեւորութիւն տուին ընականաբար այսքան հաստատամութեամբ սկսուած և արդիւնաւորութեամբ չարունակուած գործին յարատեւութեանը։

Խնամակալութիւնը լաւ ընտրութիւն մը ըրաւ յանձին երաժշտապետ Զիլինկիրեան էֆ., չմնայեց որ և է ջանք կամ զոհողութիւն եռաձայն պատարագի յաջողութեան համար, և ահա չուշացան ո՛չ արդիւնք և ոչ քաջալերութիւն։

Իսկ այս ամէնը ուրիշ բանի չէին ծառայեր, բայց եթէ մեր Ս. Եկեղեցւոյ պայծառութեան, հոգեւոր երգեցողութեանց կանոնաւորութեանը, ու հաւատացելոց կրօնասիրական ոգւոյն արծարծմանը։

Մ. ՆՈՒԱՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ

Ա.ՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ի ԴԵՐՄԱՆԻԱ

Անգլիացի խմբագիրները, որոնք իրենց գերման պաշտօնակիցներուն անցեալ տարի Անգլիա ըրած այցելութիւնը փոխարինելու համար այժմ Գերմանիա եկած են, մեծ պատուախրութեամբ ընդունուեցան Պրէմայի, Համպուրկի և Պերլինի մէջ։ Ցոն Պիւլով իշխանը իր պաշտօնական դարասանին մէջ ընդունեց զանոնք, և ինչպէս կ'ըսուի, Վիլհելմ կայսրն ալ Բոցսամի մէջ կ'ուզէ ընդունիլ զանոնք, [illegible] թիւն կ'ընծայէ որ անոնք լաւ տպաւորութեան մը տակ վերադառնան Անգլիա։ Վիեննա այցելող անգլիացի օրագրողներ հոս եկան Աւստրիոյ գեղեցկութիւնները դիտելու։ բայց Գերմանիա այցելող անգլիացի օրագրողները կ'ուզեն բարեկամութեան փոխադարձ հաւատիք մը ընծայել իրենց ցուցուած բարեկամութեան ցոյցերուն, և աւելի եւս բարձրել երկու երկրից փոխադարձ արտադրութիւնները։ Կէս դար առաջ եթէ ըսուէր թէ՝ պէտք էր որ Գերմանները հանդիսային Անգլիան, պիտի պատասխանուէր անշուշտ թէ տակիա կ'ըլլայ արդէն, քանի որ գերման ժողովուրդը Անգլիոյ քաղաքական հաստատութեանց, պատմութեան և գրականութեան մօտէն կը հետեւի։ Եւ եթէ Անգլիացիները նուազ կը յարգէին Գերմանները, բայց մեծ յարգ կ'ընծայէին գերման գիտութեանց և պատմական զարգացման, և այդ բաւական էր իրենց։ Այսու հանդերձ, իրաւ է թէ երկու ազգերն ալ իրարու հետ կուիւ չունենալով հանդերձ, երկար տարի ազգային արժանապատուութեան ոյժը թաքուն կը պահէին իրենց մէջ, և Գերմանացւոց մէջ, որ այն տարն քաղաքական ազդ մը չէր, անծանօթ կը մնար։ Բայց երբ Գերմանիա աշխարհի վրայ իրը միութիւն մը ներկայացաւ, փոխադարձաբար ահաճութիւն մը զգացին և յարաբերութիւնները տարբեր հանգամանք մը առին։ Մանաւանդ Գերմանիոյ մէջ, որ կատարելապէս փոխակերպուած և գերազանցապէս զինուորական ու առեւտրական երկիր մը կ'երեւար աշխարհի առջեւ։ Անգլիացի խմբագիրները հիմա՛ կ'իմանան թէ այդ երկիրը իրապէս փափքող է խաղաղութեան, թէ՝ ոչ մէկ գերման միտքէն կ'անցնէ գերման նորակազմ նաւատորմը (որ իր նաւերով չատ ետ կը մնայ Անգլիոյ նաւատորմէն) սոսկալի յարձակման մը գործածել, գերման բանակ մը դէպ ի Անգլիա տանելով, և թէ՝ Գերմանները անկեղծօրէն կը փափքին որ Գերմանիա բարեկամական յարաբերութիւններ մշակէ Անգլիոյ հետ։ Անցեալ օր արտաքին գործոց խորհրդական Տօքթ. Ֆոն Միւլպերկ, հացկերոյթի առն խօսած ճառովը, անգլիացի հիւրերուն բացարձակապէս հայտնեց թէ Գերմանիա ի՛նչ կ'ուզէ և ի՛նչ չուզեր։ Ըսաւ թէ Գերմանիա իր բանակին ոյժը չարաչար գործածել չուզեր, թէ իր ներքին նաւատորմը մեծցնելուն նպատակը Անգլիոյ վրայ յարձակելու համար չէ, թէ երկրաչափութիւն չուզեր, այլ կ'ուզէ երկրագրելի [illegible] իր ծովեզերքները և իր ծովային վաճառականութիւնը, մասնակցիլ ամենուան ընդհանուր մրցումին։ կ'ուզէ որ բաց դուռներ չգոցուին իր առջեւ և անդրծովեան երկիրներու մէջ մրցման անհաւասար պայմաններ չառաջարկուին իրեն։ Անգլիոյ չտեղն ալ այսպէս կը պահանջեն. օրինակի համար, Մանչուրիոյ մէջ, բուն Չինու մէջ, Մարոքի մէջ և այլուր։ Ցոն Միւլպերկ գերման արտաքին քաղաքականութիւնը այսպէս ներկայացնելով, իր բաժակը պարպեց «Գերմանիոյ և Մեծն-Բրիտանիոյ արժանապատուութեան և փառքին համար»։ Իր ճառին ներգործութիւնը արդիւնաւոր պիտի ըլլայ։ Պ. Միւլպերկ, Գերմանիոյ տրամադրելի այժերուն վրայ ապաւով, պարզեց կայսրութեան արտաքին քաղաքականութիւնը, զոր անցեալ մէկ քանի տարիներու մէջ քաղաքական դէպքերուն ուշադիր դիտող մը դիտէ արդէն։ Լսողներ եղան թէ առեւտրական վտանգ ալ կայ Անգլիոյ համար. բայց վիճակագրութիւնը կը ցուցնէ թէ անգլիական առեւտուրը դեռ միշտ գերազանց է գերմանականէն և չափազանց կը զարգանայ։ Գերման մրցակցութիւնը տնտեսութեան պատճառ մըն է Անգլիոյ համար. բայց վտանգ մը չէ։ Ընդհակառակն Գերմանիա որչափ հարստանայ, այնչափ աւելի ապրանք կը քաշէ անգլիական հրապարակէն։ Երբ անգլիս օրագրողներու և քաղաքագէտներու խումբ մը երկու երկիրներու մէջ հակառակ շահերը երեւան կը հանէ և կը գրէ, ասպին Գերմանիա այցելող օրագրողներ ալ համերաշխութեան կ'աշխատին։ Այս ալ չահ մըն է վերջապէս։ Անգլիոյ նախարարներուն բարեկամական յայտարարութիւններէն ետքը, հիմակ ալ պաշտօնական Գերմանիոյ առիթ կ'ընծայուի իր տրամադրութիւնները յայտնելու։ Ասիկա առիթ մըն է որ ինչպէս անգլիական ու գերման ժողովուրդները, այնպէս ալ երկու կառավարութիւնները իրարու մերձենան։ Անգլիացի հիւրերուն և գերման հիւրընկալներուն միջև փոխանակուած խօսքերը երկու կողմին վրայ ալ ատենակցութեան և մտաւորական կեանքի մերձակցութեան դաղափարը զօրացուցին։ Բառերը կ'անցնին, բայց ինչ որ պիտի մնայ, այդ ալ խաղաղասիրութիւն ու փոխադարձ համակրանքն ապահովել ուզելնուն յիշատակն է։ Ամէն ոք գիտէ թէ երկու կողմն ալ իրե՛նց սեպական շահերուն պաշտպանութեան պիտի աչխատին. բայց ամէն ոք գիտէ նաև թէ մրցակիցը երկրին մէջ խորհող անձեր այն կարծիքէն են թէ սեպհական շահու համար անհրաժեշտ չէ մրցակցին վնասել, թէ մէկուն վնասը միւսին շահուն համար ըլլալու չէ, և թէ խոհականութեան հակառակ է զէշութիւն ընել մրցակցին։ Վերջապէս Անգլիոյ մէջ ալ տարապայման եռանդոտութեան տակաւ նուազելուն նշաններ կան։ Գերմանիոյ մէջ խմբագրաց այցելութիւնը և իրենց գտած ընդունելութիւնը յուսալի է որ կարծիքներու և տրամադրութեանց բարեփոխում մը յառաջ բերէ։ Լաւ է որ մերթ ընդ մերթ անձերն ու դէպքերը կարելի եղածին չափ մօտէն դիտեն զիրար. և այս անձնական տեսակցութիւնները օգտակար կրնան ըլլալ, մանաւանդ երբ երկու ազգերու միջև մտաւորական կապը չվազի երբեք։ (Նոյն Ցրայֆ Բրեսկ)

—Վիլհելմ կայսրը, ուրբաթ օրը, Բոցսամի Նոր Պալատին մէջ ընդունեց անգ[illegible] առաջնորդութեամբ և մեծ պատուախրութեամբ։ Պալատին Նարնիլանոցին մէջ սեղան տրուեցաւ անոնց։ Անգլիացի հիւրերը մինչեւ վերջին վայրկեանին չէին գիտեր թէ կայսրը պիտի գար այցելել իրենց հացկերոյթին ատեն։ Երբ հիւրերը ճաշէն ետքը պալատին դարասանին մէջ հաւաքուած սիկառ կը ծխէին, կայսրը թիկնապահ մը յանկարծ գնաց իմացնել թէ կայսրը կուգայ։ Անգլիացիք մեծ ուշադրութեամբ կը սպասէին, երբ երեւցաւ կայսրը, որ անձնապահ զօրաց համազգեստով յամրաքայլ կը յառաջանար։ Կայսրը խօսակցեցաւ անգլիացի խմբագիրներէն զլխաւորներուն հետ, և մանաւանդ Նորճայր Բօսդ լրագրին տերունի խմբագիր Պ. Ֆիլիբսի հետ, որուն հետ ասկէ առաջ տեսնուած էր անգամ մը Երլուքն ալ յիշեցին անցելոյն զուարթութիւն դէպքերը և խնդացին բարձրաձայն։ Կայսեր մէկ կատակին վրայ Պ. Ֆիլիբսի այտերէն վար ուրախութեան արցունքներ կաթեցին, և այս պարագան զուարթացուց ամբողջ ներկաները։ Ցետոյ խօսակցութիւնը դարձաւ աւելի լուրջ նիւթերու վրայ, և կայսրը այս առթիւ ըսաւ թէ բրիտանական բանակին լաւ զինուորներ կուտան հիւսիսային Անգլիոյ փոքր գիւղային գաղթականութիւնները։

—Անգլիացի խմբագիրները չաթաթառու կանուխ Պերլինէն Տրէզտա գացին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՐՈՆ

Սան-Ֆրանչիսքոյի ճարոնական հիւպատոսին կողմէ հրատարակուած յայտարարութիւն մը կ'ըսէ թէ մայիս 20էն 25 մէկ քանի յարձակումներ տեղի ունեցեր են ճարոնական քանի մը հաստատութեանց դէմ, նաեւ ուրիշներու ալ սպառնալիքներ ըրեր են ճարոնները հակառակորդ Ամերիկացիներ։ Հիւպատոսը կը յարէ թէ իրաց այս կացութիւնը հարկադրած է զինքը տեղեկագիր մը ղրկել Թոքիո, որուն հետեւանքով Ճարոնի կառավարութիւնը դիւանագիտական ճամբով ազդու դիմումներ ըրաւ Ուաշինկթընի կառավարութեան մօտ։ Հիւպատոսը կ'ըսէ նաեւ թէ Սան-Ֆրանչիսքօ հաստատուած Ճարոնցիները կ'ըմբռնեն թէ հոն կացութիւնը հիմա աննպաստ է, կարգ մը տեղական միջադէպերու պատճառաւ, սակայն համոզուած ալ են որ իրենց դէմ գործուած խոշտանգումները աւելի ցեղային ատելութեանց արդիւնք են։ Ճարոնական հիւպատոսը հակընդէմ կ'ուզէ թէ այն Ճարոնցիները, որոնք յարձակման ենթակայ եղան և կամ անոնց ստացուածքները վնասուեցան, ճարոնական դեսպանատան միջոցաւ հատուցում մը պիտի պահանջեն Ուաշինկթընի կառավարութենէն։

—Նիւ-Եորքի լրագիրները Ուաշինկթընէն հեռագիր մը կը հրատարակեն՝ ծանուցանող թէ Բալթիմորիոյ կառավարիչը, արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռութի հեռագրին պատասխանելով, յայտարարէ թէ ոստիկաններուն հարկ եղած հրամանները տուած է՝ ամէն ջանք ընել ապահովելու Ճարոնցիներուն և անոնց ստացուածքներուն պաշտպանութիւնը։ Կառավարիչը կը յարէ իր հեռագրին մէջ թէ անցեալ շաբթու ճարոնական հատուածներուն դէմ կատարուած յարձակումները պէտք է մեծ մասամբ վերագրել Սան-Ֆրանչիսքոյի տեղական անկանոն կացութեան։ Այդ հեռագիրը և նոյն տեղին ընդհանուր դատախազին հեռագիրը՝ ծանուցանող թէ Ճարոնցիներու դէմ կատարուած յարձակումներու լուրերը չափազանցուած էին, Ուաշինկթընի կառավարութեան կողմէ պիտի հաղորդուին ճարոնական դեսպան Պ. Աօքիի։ Կը յուսացուի թէ այդ բացատրութիւնները պիտի գոհացնեն Ճարոնի կառավարութիւնը. սակայն կառավարական շրջանակներուն մէջ մեծ տհաճութիւն կը պատճառեն այդ միջադէպերը, վասն զի աւելի պիտի դժուարացնեն այն ջանքերը զորս Ուաշինկթընի կառավարութիւնը ժամանակէ մը ի վեր կ'ընէ Ճարոնի հետ բանակցութիւնները յաջողցնելու՝ 1894ի առեւտրական դաշնադրութեան տեղ նոր մը կնքելու համար։

—Թոքիոյի գլխաւոր լրագիրներէն մէկը, Սան-Ֆրանչիսքոյի միջադէպերուն ակնարկելով, կը յիշեցնէ Ճարոնցիներուն թէ իրենք ալ, օտարատեաց զդացումներու անսալով, երբեմն խոշտանգած են Ամերիկացիներ, որոնք համբերութիւն և չափաւորութիւն ցոյց տուին։ Նոյն թերթը կը յորդորէ Ճարոնցիները որ հիմա իրենց կարգին միւսնոյն տրամադրութիւնները ցոյց տան։

ԼԱ ՀԷԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Պերլինի թերթ մը կ'իմանայ թէ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ Գերմանիա պիտի պահանջէ որ լրագրական ներկայացուցիչները ամբողջովին ընդունուին Դեսպանախորհուրդին վիճաբանութեանց ատեն։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ այդ խնդիրը տակաւին քննուած չէ տէրութեանց կողմէ, սակայն Գերմանիա, Աւճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին փորձառութեան հետեւանքով, այնպէս կը կարծէ թէ նիստերու ատենագրութեանց հրատարակութիւնը լաւագոյն միջոցն է լրագրական դարձուածքներու առաջքը առնելու համար։

—Սիամի կողմէ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին ներկայացուցիչ պիտի կարգուի բանակին ընդհանուր սպայակոյտին պետ Մեմ Շաթիւէժ Ուտոմ զօրավարը, որ իր կարողութիւնները ցոյց տուած է՝ սահմանագլուխի փիանքէսիամական քընութիւնեան արդիւնքին, վասն զի կրնայ ըլլալ որ այդ քննութիւնը բաւական ծանր պատասխանատուութիւններ երեւան բերէ՝ մինչեւ հիմա Խորհրդարանին կողմէ քննարկուած միլիոններուն գործածութեան եղանակին վրայ՝ զինուորական վարչութեան կողմէ։ Մամանիչ ըլլալիք իրողութիւններէն մէկը պիտի ըլլայ հաւանօրէն ապարդիւն կերպով ծախսուիլը 70 միլիոն ֆր.ի գումարին՝ նոր թնդանօթներու համար, որոնց դէշ տեսակէ ըլլալը հաստատեցին փորձերը։ Ցանձնաժողովին մէջ պատերազմական նախարարը յայտարարեց թէ երկու հարիւր միլիոն ֆր.ի գումարը պէտք է ամփոփապէս քուէարկուի և թէ այդ մասին չի կրնար իրաւախօս ըլլալ։ Կ'երեւայ թէ պատերազմական նախարարը նախապէս համաձայնած է նախարարապետին հետ։ Ցանձնաժողովը չուսով պիտի տայ իր որոշումները, սակայն կը գուշակուի որ նախարարական պահանջումներուն համաձայնութեան պիտի չըլլան, որով վերջին որոշումը երեսփ. ժողովը պիտի տայ։

ՔՈՆԿՈՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Լոնտոնէն հեռագիր մը կ'ըսէ.—Նորվէյի եպիսկոպոսը հինգշաբթի իրիկուն ճառ մը արտասանեց, Քոնկոյի մէջ Պելճիքացիներու ունեցած արաքներուն վրայ. բաւ թէ կը վախնայ որ Անգլիոյ պատմութիւնը դեռ չըլլայ որ և է արատէ Քոնկոյի բնիկ ցեղերուն հետ իր յարաբերութեանց մասին։ Եպիսկոպոսը քննադատելով բաւ թէ հնդիկ կառավարութիւնը համամիտ գտնուած է ափիոնի առեւտուրի մը և զայն քաջալերած՝ իր ելմտական գանձուն հասոյթները աւելցնելու համար, սակայն կարելի է յուսալ որ այդ քաղաքականութիւնը այլ եւս վերջ դրած ըլլայ։ Եկեղեցականը յարեց.—«Անգլիա միշտ պատրաստ է իր համակրութիւնը յայտնելու Քոնկոյի անկախ Պետութեան ընկերներուն, որոնց տառապանքները զանոնք արժանի կ'ընեն այդ համակրութեանց։ Դրամ չտնելու նպատակով գործուած խոշտանգումները բարոյական տեսակէտով խիստ կործանարար հետեւանքներ կ'ունենան։ Քոնկոյի մէջ Պելճիքացիները ամէն տեսակ խոշտանգումներու կ'ենթարկեն բնիկները։» Այն գումարման մէջ, ուր Նորվիչի երեցը արտասանեց վերոգրեալ խօսքերը, նոյն տեսութեամբ օրակարգ մը քուէարկուեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիա, Ցանզիբարքայի հետ առեւտրական դաշնադրութեան մը կնքման բանակցութեանց մէջ, ամէնէն աւելի կ'ուզէր զիջողութիւններ ընել ձիերու նեռրածման մասին։ Գերմանիոյ մաքսային ընդհանուր սակացոյցը սովորական տուրքին հարիւրին երեսուն համեմատութեամբ զիջողութիւններ կ'ընէ ձիերու կարգ մը ցեղերու համար որոնք մինչեւ հիմա միայն Աւստրիայէն ու Պէլճիքայէն Գերմանիա կը ներածուին։ Այդ զիջողութիւնները Տանզիբարքայի ձիերուն համար պիտի ըլլան։ Արդարեւ Տանզիբարքա տարեկան 40 միլիոն մարքի ձի կը ղրկէ Գերմանիա։ Սառը հետեւանք, Գերմանիա բնաւ պիտի չփոխէ անասնաբուծական քննութեան վերաբերեալ իր կանոնները եղջիւրաւոր անասնոց մասին։

—Աւստրիոյ ընդհանուր սպայակոյտին պետը և Նուամանի տրակտներու զօրագունդին պատուիրակութիւնը հինգշաբթի օրը Տոպէրիտի մէջ ներկայ գտնուեցան ռազմափորձերու, զորս Վիլհելմ կայսրը անձամբ կը վարէր։ Կայսրուհին ալ ինքնաշարժ կառքով ներկայ գտնուեցաւ։

ՔԱՇԱՆԱՅ ՄԸ ԹԱՏԵՐԱԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Բարիզի թերթ մը սա հեռագիրը ստացած է Հռոմի իր թղթակցէն.—Բան մը որ Ֆրանսայի մէջ բնաւ տեսնուած չէ։ Մեծ թատրոնի մը բեմին վրայ իրական քահանայ մը՝ իր պարեգօտով, երկու կողմը ունենալով թէ՛ իրենց ձայնովը և թէ իրենց գեղեցիկ դէմքովը նշանաւոր երգչուհիներ, թատերաբեմին մինչեւ եզերքը եկաւ, հաղարար հանդիսատեսներու ծափահարութիւնները ստանալու համար։ Այդ ծափահարութիւնները կուղղուէրն Ռրէտոռէկսի քահանայի մը՝ Տ. Ֆիլօ, որուն մէկ գործը կը ներկայացուէր Սարիանս թատրոնին մէջ, երաժշտական խիստ գեղեցիկ գործ մըն էր։ Թատերասրահը լեցուցած էին հարուստ արդուզարդերով կիներ, եպիսկոպոսներ և ուրիշ եկեղեցականներ։ Երաժշտական այդ նոր գործը՝ «Պադրիտա» Վալենտրեան հոգերգութիւն (օրատորիօ) մը՝ նուագարանական համադրութեան համար, սակայն լեցուն էր բաղմաթիւ խորհրդաւոր երգերով, որ շատ յարմար է իտալական ճաշակին։ Պիոս Ժ. Պապը արտօնած էր այդ ներկայացումը, ցաւ յայտնելով որ չի կրնար ներկայ գտնուիլ։ Անշուշտ Բարիզի մէջ ազնուական արուարձանին տիկինները պիտի գայթակղէին, տեսնելով քահանայ մը, զոր թեթև հագուստով երկու գեղեցիկ կիներ կը տանին և որ թատերաբեմին վրայ ծափահարութիւններով և «կէցցէ՛»ներով կ'ողջունուի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Թրդանօթարանի հաղուակալ անուանուեցաւ նոյն պաշտօնարանին հաղուակալութեան դիւանին Տօքտէրն Լասէմ պէյ։

— Պիթլիսի նահանգին Գալանդզ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Տէպրէի Զիրի նախորդ գայմագամ Իպրահիմ Սամի պէյ։ Ախլաթ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Բեհչեթի նախորդ գայմագամ Բիսմիէմ էֆ.։

— Լիվրբուլի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Պաթումի ընդհանուր հիւպատոս Էնվէր պէյ, որուն յաջորդեց Դարէժիի ընդհանուր հիւպատոս Բէմրի պէյ։

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Սալիսէի պատիճան տրուեցաւ Եէնիչէհիր երեւելիներէն ու քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամներէն Հիւսամէտտին պէյի որդուն՝ Հիւսէյին Նագիպ պէյի։ Սալիսէի ատիճան Երուսաղէմի կեդրոնին թաղապետական բժիշկ Եվլամպիոս Եռաքիմ էֆ.։

ՇԵՐՔԻՇ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԵՐԸ. — Պետական Խորհուրդը, որուն յանձնուած էր միսին գիները իջեցնելու և ոչխարները աւելցնելու մասին կազմուած յանձնաժողովի մը տեղեկագիրը, սա որոշումները տուաւ.— Նահանգներու մէջ ոչխարներու թիւը աւելցնելու նպատակով մարգագետիններ հաստատելու և խոյեր հացնելու համար տիպար-փարախներ չինել. այդ խոյերուն թէ՛ բուրդն և թէ սերնդագործութիւնն օգտակարի. հինգ ամսուան գառնուկներու մորթուիլը արգիլել. երկաթուղիով փոխադրուած ոչխարներէ առնուող վարձը սուղ ըլլալով, զեղչել։ Այս որոշումները պարունակող տեղեկագիրը մատուցուեցաւ Բ. Դրան։

ՄԱՐԳԱՐԻՏԱՆՉԱՐԳ ՊԱՇՏՊԱՆԱՆ. — Արքական ներկայ տարուան համար ալ պիտի չինուի ոսկեթել, մարգարտաձարդ ու ականակուռ կոճակներով այն պատմուճանը զոր Վեհ. Սուլթանը ամէն տարի կը չնորհէ Մէջքելի էֆէնդիին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Անգլիոյ, Աւստրիոյ ու Պելճիքայի դեսպանները, եւստրիոյ ու Պելճիքայի դեսպանները, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ՍԻԼԻՋԻ Լբանցքէն մայիս 21էն 31 (Ն. Տ.) անցած նաւերու թիւն է 127 և գոյացած հասոյթը՝ 3,500,000։

ԻՐԱՆԻ ԳԻՏՈՒԱՆՆԵՐ վարժարանին դասախօսութիւնները դադրեցան և տարեկան քննութիւնները պիտի սկսին մայիս 30ի ուրբաթ օրը. պիտի տեւեն մինչեւ յունիս 28։

ՄԻՏԻԼԻՆԻ կը գրեն թէ քարափին վրայ գտնուած օձաձի գործարանէ մը հրդեհ ծագելով, թէ՛ այդ շէնքը և թէ շրջակայ մէկ քանի տուներ այրեր են։ Վնասը երկու հազար ոսկի է, որուն 1500ը ապահովագրական ընկերութեանց կը վերաբերի։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը Ս. Մօրիս և Լազար պատուանշանին չորրորդ կարգը տուաւ Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան հաշուակալութեան քննիչ Պ. Ֆրէսկրիք Մոնտէրիի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Սոֆիա շոգենաւին քարիւղները տակաւին կ'այրին և նաւաձիգները չեն կրնար մօտենալ։

ՄԱՀԱՅՈՒՅԱՆ.— Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ մայիս 14էն 21 պատահած մահերու թիւն է 234, որոնց 1ը՝ կարմրախտ, 3ը՝ հարսանիքէ, 2ը՝ ծաղկախտ, 5ը թիֆոյէ, 52ը՝ հիւծախտ, 17ը՝ շնչոգական գործարանաց հիւանդութիւններէ և մնացեալներն ալ զանազան պատճառներէ։ Մահ պատահած թաղերն են հետեւեալները.

Կարմրախտ.— Խասքէոյ մէկ։

Հարսանիք.— Գասըմ Փաշա, Քիւչիւք Այասոֆիա ու Սարը Կիւզել՝ մէյ-մէկ։

Ծաղկախտ.— Էյուպ և Սիլէնիա՝ մէյմէկ։

Թիֆօ.— Եէնի Պաղչէի հիւանդանոց, Գասըմ Փաշա, Խասքէոյ, Թարաքճըլար, Էյուպ, Պէյիքճէ, Թէքֆուր Սէրայ ու Բերա՝ երկուական, Սկիւտար երեք և Այազմա Համամ, Գաղաթէոյ, Լիտրիէ Գարու, Ղալաթիա, Օրթաքէոյ, Բէյշիկթաշ, Զէնկէլքէոյ, Ավրաթ Բազար, Ս. Փրկչի հիւանդանոց, Տրակիան, Դուրուչէշմէ, Պալաթ, Այվաթ Մէրմէր, Խասքիի հիւանդանոց, Ֆաթիհ, Աղա Եօղուշը, Ուզուն Զարչը, Գրէդ Զէյմէ, Սարը Կիւզել, Մէկլեխանէ Գարուսը, Շէնկ Լմիսի, Գասրիսի, Պէպէք, Էյրի Գարու, Ագաէրայ, Մէրիկեօն ու Էրէնքէոյ։

ԱՆՆԱՍՆՈՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒ.— Երէկ գտնուած տեղերէ Կ. Պոլիս բերուեցան 470 ոչխար և 495 գառնուկ։

ՕՐԻՍԱՀԱՏՆԵՐ.— Հէյպէլի կղզիին մէջ Բոզմա անուն պարտիզպան մը, առջի օրը, բաւական արբեցած, ինքզինքը երկու տեղէն ծակրպէս վիրաւորեց։ Հիւանդանոց տարուեցաւ դարմանուելու համար։

—Դալաթիոյ մէջ խոնարար Հագգը, գինով վիճակի մէջ, առջի իրիկունը ինքզինքը գլուխէն վիրաւորեց։ Դարմանուելու համար հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՊՈԼՍՈՅ Եէնի ձամիի կողմերը երէկ առտու ժամ 9էն ոճիր մը գործուեցաւ։ Խորոված ծախող Ապպաս և բեռնակիր Միւէյլման, երկուքն ալ գինով, կռուի բռնուեցան։ Միւէյլման դաշոյնով Ապպասը վիրաւորեց գլուխէն ու կռնակէն։ Ոստիկանութիւնը իմանալով ոճրին վայրը փութաց։ Ոճրագործը, որ կը փախչէր, ձերբակալուեցաւ։ Վիրաւորն ալ, նախնական դարմանները ստանալէ ետքը, հարցաքննութեան ենթարկուելով յայտարարեց թէ Միւէյլման զարկած էր զինքը։ Ապպաս թէև հիւանդանոց տարուեցաւ, սակայն երէկ կէսօրին մեռաւ՝ իր առած վէրքերէն։

ԳԱԼԱԹԻՈՅ հանրատուներէն մէկին մէջ, առջի իրիկունը, Իզմիրցի Նաթի անուն մարդ մը, Աղաւնի անուն կնոջ մը հետ արբենալու պատուն, կռիւ մը ծագեցաւ։ Նաթի դաշոյնը քաշելով մխեց Աղաւնիի ձախ ականջը ու մէջքը, և փախաւ։

ՔԱՅԱԿԱՀԱՏ.—Երիտա անուն կին մը, երէկ, Բերայի Մեծ Փողոցէն անցած ատեն, Նիքոլի անուն երիտասարդ մը չորթեց անոր դրամապանակը, բայց ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեցաւ։ Դրամապանակին մէջ կային կէս անգլիական ոսկի, ութ քառորդ մէճիտիէ ևն։

ԼՈՒՐԵՐԻՆԷՆ մեր թղթակիցը կը գրէ մայիս 21 թուականով.—«Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակ մսնսէնեէօր Թաչչիի հեռագրած ըլլալով որ մինչեւ կիրակի հոս պիտի ժամանէ, «Սանթա-Մարիա» տօնախմբութիւնը այս կիրակին յետաձգուած էր. և երէկ այդ տօնախմբութիւնը տեղի ունեցաւ Գարաղաճի կաթոլիկ եկեղեցւոյն մէջ նախագահութեամբ մսնսէնեէօր Թաչչիի։ Ճամբուն վրայ մեծ բազմութիւն մը՝ ամէն ազգէ՝ խռնուած էր ու կը սպասէին թափորին անցքին. ժամը 5ին (Ր. Ե.) թափորը եկեղեցիէն ելաւ ու եկեղեցւոյն չրջապատը բոլորելով՝ նորէն եկեղեցի մտաւ քառորդ մը յետոյ։ Թափորին առջեւէն ոստիկաններ և թաղապետական չաւուշներ ճամբայ կը բանային ու կարգապահութեան կը հսկէին։

—«Շաբաթ օրէն ի վեր սկսանք երկնակամարին վերեւ տեսնել ամպերու գորշ կոյտեր. այդ օրը 10 վայրկեան հաղիւ անձրեւ տեղաց. այսօր եւս տեղաց անձրեւ, սակայն ամենայն քանակութեամբ. բայց կը հաւատուի որ Օրթաքէոյի, Բէրբաքիլիսէի կողմերը բաւականապէս

Երզրումի Տնօրէն Մէհմէտ Թէվֆիկ էֆ.։ Երզրումի Տնօրէնի փոխանորդ կարգուեցաւ ընդհանուր քննիչի օգնական Մէհմէտ Նազըմ պէյ։ Պինկազիի Տնօրէն կարգուեցաւ՝ Սըվազի Տնօրէն Նուրի պէյ, որուն յաջորդեց Ցուէյի նախորդ տեսուչ Շեվքէթ պէյ։

—Միտիլիի ու Պինկազիի Տնօրէնները՝ Եաքուպ Լիմմանուէլիտիս և Հասան Թասին էֆ.ները հանգստեան կոչուեցան։

ԿԱԼԾԱՆ.— Շաբաթ իրիկուան անձրեւին ատեն կայծակ իջնելով, Օգ Մէյտանի մզկիթին մինարէն վնասուեցաւ։

ՍԻԼԻՋԻ Լբանցքէն մայիս 21էն 31 (Ն. Տ.) անցած նաւերու թիւն է 127 և գոյացած հասոյթը՝ 3,500,000։

ԻՐԱՆԻ ԳԻՏՈՒԱՆՆԵՐ վարժարանին դասախօսութիւնները դադրեցան և տարեկան քննութիւնները պիտի սկսին մայիս 30ի ուրբաթ օրը. պիտի տեւեն մինչեւ յունիս 28։

ՄԻՏԻԼԻՆԻՆ կը գրեն թէ քարափին վրայ գտնուած օձաձի գործարանէ մը հրդեհ ծագելով, թէ՛ այդ շէնքը և թէ շրջակայ մէկ քանի տուներ այրեր են։ Վնասը երկու հազար ոսկի է, որուն 1500ը ապահովագրական ընկերութեանց կը վերաբերի։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը Ս. Մօրիս և Լազար պատուանշանին չորրորդ կարգը տուաւ Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան հաշուակալութեան քննիչ Պ. Ֆրէսկրիք Մոնտէրիի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Սոֆիա շոգենաւին քարիւղները տակաւին կ'այրին և նաւաձիգները չեն կրնար մօտենալ։

ՄԱՀԱՅՈՒՅԱՆ.— Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ մայիս 14էն 21 պատահած մահերու թիւն է 234, որոնց 1ը՝ կարմրախտ, 3ը՝ հարսանիքէ, 2ը՝ ծաղկախտ, 5ը թիֆոյէ, 52ը՝ հիւծախտ, 17ը՝ շնչոգական գործարանաց հիւանդութիւններէ և մնացեալներն ալ զանազան պատճառներէ։ Մահ պատահած թաղերն են հետեւեալները.

Կարմրախտ.— Խասքէոյ մէկ։

Հարսանիք.— Գասըմ Փաշա, Քիւչիւք Այասոֆիա ու Սարը Կիւզել՝ մէյ-մէկ։

Ծաղկախտ.— Էյուպ և Սիլէնիա՝ մէյմէկ։

Թիֆօ.— Եէնի Պաղչէի հիւանդանոց՝ եօթը, Բուլիանէ, Գասըմ Փաշա, Խասքէոյ, Թարաքճըլար, Էյուպ, Պէյիքճէ, Թէքֆուր Սէրայ ու Բերա՝ երկուական, Սկիւտար երեք և

անձրեւ եկած է, սակայն այս մէկ երկու վայրերով գործը չի լմնար, և եթէ համայնածաւալ անձրեւ մը չտեղայ, Նորաքողքոջ հասկերը պիտի այրին ու հնձանը ապարդիւն պիտի մնայ։ Արդէն հացերուն գլխերը սղցած են. 260 տրամ հացը կ'արժէ 1 ղրուշ։

—«Շերամը այս տարի պիտի ուշանայ քիչ մը՝ ցուրտերուն սաստկութեան ու տեւականութենէն պատճառաւ, սակայն այս տարուան բերքը խիստ գոհացուցիչ ըլլալու երեւոյթը ունի. այս տարի անցեալ տարիէն քիչ են շերամի հունտ բռնողները։»

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐԱԳՈՒՈՆ ԿՏԱԿՆԵՐ

Ներկայ տարին առաւելութիւն մը ունի նախընթացին վրայ թէ՛ գիրքերու հրատարակութեան և թէ նոր կտակներու տեսակէտներով։ Վերջին ամիսներուն մէջ եղած կտակներէն մէկ մասը արդէն գանձուած պէս է, միւսներուն համար դեռ բանակցութիւններ կ'ըլլան։ Եօանէսքոյ, Սագայեան, Տիկին Թաքուոր փէշա գումարներ կտակած են Որբանոց-դպրոցի կամ Հիւանդանոցի համար։ Եթէ Եօանէսքոյի կտակած ամբողջ գումարը կարելի ըլլայ ձեռք անցընել, այն ատեն Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի և Դալիճեան որբանոցներէն զատ, նոր և աւելի մեծ որբանոց-դպրոցի մը հիմնարկութեան պիտի ձեռնարկուի, որ անուշտ իր տեսակին մէջ առաջնակարգ հաստատութիւն մը պիտի ըլլայ և պատիւ պիտի բերէ կտակարարին անունը։

Սագայեանի կտակած գումարով կարելի պիտի ըլլայ հազիւ երկու Սկիւտարցի որբեր պահել Ս. Փրկչի Որբանոցին մէջ, որովհետեւ Հիւանդանոցին բաժին իսնաւիք 2000 ոսկիին պանքային ստացուելիք տոկոսը մօտ 60 ոսկի չափ պիտի ըլլայ, և այս գումարին կէսով (30 ոսկի) միայն Սկիւտարցի որբեր պիտի պահուին. իսկ միւս կէսը պիտի յատկացուի ուրիշ կողմէ եկած որբերուն։

Շատ նպատակայարմար է նաեւ Տիկին Թաքուոր փաշայի կտակը։ Հիւանդանոցի համար իրաւ է թէ ամէն առթիւ նուէրներ կը տրուին, բայց անոր ծախքերն ալ այժմ այնքան աճած են և Հոգաբարձութիւնը այնքան նոր բարեխուսիներ ներմուծած է, որ պատճառներն եկամուտներուն հետ պէտք է մտածել հետզհետէ հաստատուն և կանոնաւոր հասոյթ բերող կալուածներ ալ գնել և այսպէսով այդ մեծ հաստատութեան տարեկան ծախսը գոնէ մէկ զգալի մասը ապահովել։ Այս պատճառաւ, Տիկին Թաքուոր փաշայի կտակը չատ բարեդէպ կարելի է համարել։ Հանգուցեալ Ս. Թաշճեանի կտակն ալ Գնալբի կարօտ եկեղեցւոյն և դպրոցին յատկացած է, և ուրախ ենք յայտարարելու թէ չատ նպատակայարմար կերպով։ Այս կտակի իրագործման համար աշխատողներն ալ արժանի են ամէն քաջալերութեան։

Այս բոլոր կտակարարները արժանի են երախտագիտութեան։ Բայց մենք դեռ անդին ունինք չատ մը բարեգործական հաստատութիւններ, որոնք կարծես հանրային բարեգթութենէ բոլորովին մոռցուած են։ Ուսուցչաց Օգնութեան Սընտուկը, վարժապետանոցի մը կարեւոր հարցը, աղջկանց բարձրագոյն դպրոցի մը գաղափարը եւ այլն չատ կենսաւ և կարեւոր խնդիրներ են որոնք լուծուելու և իրականանալու համար բարերարներու դրամական նպաստին կը սպասեն։ Կը յուսանք որ մեր հարուստները իրենց ընելիք կտակներուն մէջ վերոյիշեալ բարեգործական նպատակներն ալ չեն մոռնար, և ընդհակառակն ամէն կերպով կը նպաստեն անոնց ալ ծաղկման կամ հիմնարկութեան։ Մեր դպրոցական և բարեսիրական հաստատութեանց այդպէսով աւելի մեծ նպաստ մը բրած կ'ըլլանք։

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ հարիւրամեակին առթիւ պատրաստուած գրական աշխատութեանց չարքին մէջ սխալ յիշատակութիւն մը եղած էր։ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ գրաւորապէս յայտնուած փափագին վրայ, Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան ձեռնարկած է ամփոփ կերպով գրի առնելու շահեկան տեղեկութիւններ՝ Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ արդի գետնին վրայ ժամանակաւոր գոյութիւն ունեցող Ագգ. Հիւանդանոցին նկատմամբ, որ կը կոչուէր «Պէյօղլուի Հիւանդանոց»։ Բանասէր բժիշկը իր այդ ուսումնասիրութեան մէջ պիտի պակերացնէ այդ մոռցուած հաստատութեան ի՛նչ եղած ըլլալը, հիմնարկութեան և տեւականութեան թուականներով և յաբակից մանրամասնութիւններով, որ յունիս 10ի կիրակի օրը կատարուելիք եկեղեցական հանդէսէն ետքը, Արեւմտեանոցի սրահին մէջ կարդացուելիք գրաւոր ուսումնասիրութեանց ամէնէն շահեկաններէն մէկն ըլլալ կը խոստանայ։

Աւելցնենք այս առթիւ թէ Տօքթ. Թորգոմեան էֆ. լրացուցած է պատրաստութիւնը այն մեծադիր պլանին որ կը պարունակէ Ագգ. Հիւանդանոցին մէջ պաշտօնավարած բժշկապետներուն լուսանկարները, այդ Հաստատութեան հիմնարկութենէն (Պէշճեան Ամիրայի օրէն) սկսեալ մինչեւ վերաշինութեան թուականը, 1888։ Այս պլանը, որ իր լայն շրջանակին մէջ կ'ամփոփէ բժշկական հին և պատկառելի դէմքեր, մինչեւ Համբարձման աջին օրը կախուած պիտի ըլլայ Հիւանդանոցի հիւրասրահին մէջ։

—Ագգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը յատուկ նամակով հրաւիրած է Ս. Պատրիարքը, ըստ վաղեմի սովորութեան, Համբարձման տօնին հինգշաբթի օրը (31 մայիս) Հիւանդանոցի հաստատման 75րդ տարեդարձին առթիւ պատարագել Ս. Փրկիչ եկեղեցին և յետոյ նախագահել օրուան բարեգործական հանդէսին ու միջոցի սեղանին։ Ն. Սրբազնութիւնը չոջօրէի սեղանին։ Ն. Սրբազնութիւնը չոջօրէի սեղանին։ Ն. Սրբազնութիւնը չոջօրէի օրուընէ պիտի առաջնորդուի բեքչաթթի օրուընէ պիտի անցունէ գիշերը։ Հիւանդանոց ուր պիտի անցունէ գիշերը։

—Սամաթիոյ երեք թաղերու Նորագալտ Թաղ. Խորհուրդը կիրակի օրը դուսմարուեցաւ Նախագահութեամբ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ.ի և իր դիւանը կազմեց սապէս. Յովհաննէս էֆ. Կրճիկեան (ատենապետ), Դէորգ էֆ. Ճիվանեան (ատենադպիր), Թաքուոր էֆ. Առաքելեան (գանձապետ)։ Նախորդ Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն երկուքը Ս. Դէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդարանը երթալով, ուր ներկայ էր նաև Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը, իրը քարոզիչ Թաղին, յանձնեցին հաշիւները, տոմարները և Թաղ. Խորհուրդի կնիքը իրենց յաջորդներուն, շնորհաւորելով անոնց պաշտօնը։ Փոխանորդ Սրբազանը նիստը փակեց «Պահպանիչ»ով։ Նորագալտ Թաղ. Խորհուրդը երէկ այցելեց տեղւոյն վարժարանները։

—Տիկին Զապէլ Եսայեանի Շնորհիվ Մարդիկ վիպական հատորին կցուած Նոր-պէէանները մէկը, Յաւիճ հեւեսանիը, ֆրանսերէնի թարգմանելով՝ երէկուան Լեվենդ Հերլցի մէջ հրատարակած է իրաւաբանական ուսանող Լեոնթէթ Յուստ (Թալբազճեան էֆ.)։

ԾԱՂԻԿի խմբագրութիւնը ձեռնարկած է այդ թերթին մէկ թիւը հրատարակելու, ամէն չարաթ, իբր տղոց բաժին պատկերազարդ, կանանց յատուկ չարաթաթերթին անջատաբար։ Առաջին թիւը, զոր ստացանք, բաւական խնամուած բովանդակութիւն մը ունի, մանուկները հետաքրքրող նիւթերով՝ արձակ և ոտանաւոր, պատկերներով։ Մանուկներու յատուկ ԾԱՂԻԿին տարեկան բաժանորդագինն է տարեկան 30 ղրշ. (Պոլիս և գաւառները) և արտասահման՝ 7 ֆրանք։ Ձեռքէ կը վաճառուի հատը 20 փարայի։

Ցաջողութիւն կը մաղթենք լրագրական այս ձեռնարկին որ թէև նորութիւն մը չէ իր տեսակին մէջ, բայց կրնայ լաւ ընդունելութիւն գտնել՝ եթէ ճշմարտապէս մանկանց յատուկ թերթ մը ըլլայ, ընտիր պատկերներով և յարմար նիւթերով։ Հանգուցեալ Ն. Կ. Պէրպէրեանի Բուրասան Մանկանցը որ չարունակուեցաւ 6-7 տարիի չափ, քաջալերիչ նախընթաց մըն է Ծաղիկի խմբագրութեան այս ձեռնարկին։

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑՄԱՆ ԽՆԴԻՐ

Աչիթպէն արժանահաւատ անձ մը հեռաւեալը կը գրէ մեզ և արդարացի գիտողութիւններ կ'ընէ Հալէպ-Աչիթպի Առաջնորդը եպիսկոպոսացնելու համար անոր համախոհներուն կողմէ եղած ձեռնարկներուն առթիւ, որս մասին քանիցս գրած ենք արդէն.—

Օրուան խնդիրը՝ Հալէպ-Աչիթպայ միացեալ Վիճակաց Առաջնորդ Տ. Կարապետ Ծ. Վրդ.ի եպիսկոպոսական վկայագիր ստանալն է Դաւառ. Ժողովի կողմէ, որուն անդամները իբրեւ քրիստոնեայ, իբրեւ Հայ Եկեղեցիի զաւակ և իբրեւ Ժողովական պարտէզին գիմաստ գոնէ թէ՝ եպիսկոպոսութիւնը մեր Եկեղեցիին համար Թաղական Խորհրդոյ ատենապետութիւն, աղքատաց մասնամասի անդամութիւն, լուսաբարութիւն և կամ ժամկոչութիւն չէ, այլ մեր Սուրբ և Առաքելական Եկեղեցիին էն բարձր և նուիրական հոգեւոր մէկ ատիճանն է, այն որ կը տրուի և պէտք է միայն տրուի Պօղոս առաքեալին բացատրածին պէս անձերու.

«Զի պարտ է Եպիսկոպոսին անարատ լինել որպէս և Աստուծոյ տնտեսի, մի՛ յանդուգն, մի՛ բարկացող, մի՛ թշնամանող, մի՛ հարկանող, մի՛ զօշաքաղ, այլ հիւրասէր, բարեսէր, ցած, արդար, սուրբ, ժուժկալ, վերակացու լինիլ հաւատարիմ բանին վարդապետութեան, զի կարող լցէ և միխիթարել ողջմտութեամբ վարդապետութեանն և զհակառակորդսն կշտամբել» Ա. Տիտոս, Գլ. Ա. 7—9։ Ուստի Դաւառ. Ժողովներու անդամները ոՀէ վարդապետի համար, ոՀէ առաջնորդի համար Եպիսկոպոսական վկայագիր չտուած թող կարդան Ս. Աւետարանի տրամադրութիւնը, թո՛ղ ուսին եկեղեցական օրինաց պահանջներն ու այդպէս այն ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ մանեն։ Երանի՛ թէ մեր հոգեւոր պետերը որոշ հրահանգներ և ազդու մնացինութիւններ ընէին այս կենսական խնդրոյն համար, և ա՛լ Եպիսկոպոսութիւնը Ս. Աւետարանի պատուիրանաց անտեղեակ, եկեղեցական օրինաց անգիտակից կարգ մը անձանց քմահաճոյից առարկայ չըլլար։

Կարապետ Ծ. Վրդ.ի անցեալ կեանքը զինքը մտէն ճանչցողներուն՝ իսկ վերջին քառամեայ պաշտօնավարութեան չրջանը մեզի շատ լաւ ծանօթ է, ուր եպիսկոպոսանալու իրական արժանիք մը երբեք չենք տեսած ցարդ։

Իբրեւ քաջ ուսումնական և հմուտ լեզուագէտ կը ներկայացուի Տ. Կ. վարդապետ։ Արդեօք Դաւառ. Ժողովոյ անդամները և յիշեալ վկայագիրը խմբագրող քահանան կը հաճի՞ն հատոր մը մատանիշ ընել՝ Կարապետ Ծ. Վրդ.ի հեղինակութիւններէն։ Հասութաբեր կալուածներ չունած ըլլալը կը շեշտուի։ Այնթապի ո՞ր Թաղին և ո՞ր փողոցին մէջ է այդ կալուածն արդեօք, զոր մենք չենք տեսած ցարդ՝ Այնթապցի ըլլալով։ Եթէ Աղքատաց Խնամակալութեան չինել տալու վրայ եղած օթէլը կ'ուզեն ակնարկել, ատիկա նոր աւարտելու վրայ եղող չենք մըն է և աղքատաց հոգաբարձութեան տասնամեայ խնայողութեան անդուլ և անխոնջ յարատեւ աշխատութեան պտուղն է և երբեք առնչութիւն չունի վարդապետին անձին հետ։

Շատ դժուարին է նաև բացատրութիւն մը տալ թէ մեր երեք քահանայ հայրերը Տ. Կարապետ Վրդ.ի՞նչ առնչութիւն չունցան

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ 2|14 եւ 320 Սեպտեմբեր 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նալը խան, Հէջա էն փողոց, թիւ 14, Բօօրէբաթիվ վաճառատանը դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Գալիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գարու, Թրամուէյի ճամբան, թ. 40, մաքսատան մօտ։
Գալիս, Մ. Ի. Սատօք, Շեյխ իւլ Իսլամ խան, Պահէճ Գարու թիւ 10։
Գալիս, Ապաի պէյ եւ Ընկ., Վէզնեճիլեր փողոց։
Գալիս, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գարու, Իզմիր փողոց։
Գատրգիւղ, Ալեքսանդր Անասթասիասիս շուկայի հրապարակ։
Գատրգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճամբէօր։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօոկոս Իսանիասէ, Նամակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբէսի, թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12, Թիւնել խան։
Բէնտիք, Բ. Սօմմարիպա։
Մեծ Կղզի, Բէսալ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիսէս, կայսրանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Բէյլճեան էֆ.։
Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՊԱՌԻԿ

6 ամիս պայմանաժամ կամ անպայման ապառիկ

5000Է ԱԻԵԼԻ ՏԵՍԱԿ ԻՐԵՂԷՆԻ 5000

Տեղական և Բարիզի 14 և 18 ասիճան ոսկւոյ վրայ բազմատեսակ գոհարեղէններ, օղ, մատանի, ասեղ, եայլն։ Նաև անուններու սկզբնատառով գոհարազարդ մատանիներ, ոսկի, արծաթ ժամացոյցներ և նորաձեւ շղթաներ, ասոնցմէ զատ ամէն եղանակի յատուկ պատրաստ և չափու վրայ զգեստներ, կօշիկներ ու գլխարկներ, արանց, կանանց և տղոց համար։ Նաև մուշամպա վերարկուներ, բուրդէ և մետաքսէ շրջազգեստի կերպասներ, պատրաստ ճերմակեղէններ. Նաև խասա, ամէրիգան, պասմա եայլն, և զարդի վերաբերեալ պիտոյք, մեքենաներ՝ լուացքի, լուսանկարի, կրամօֆօն, ինչպէս նաև կարի (ճոնա, նոյման) եայլն։

Ունինք նաև եւրոպական նուրբ ճաշակով պատրաստուած կոշ կարասիք, հիւրանոցի, ննջասենեակի, ճաշարանի և խոհանոցի վերաբերեալ ամէն իրեղէնք, ամէն տեսակ վառարաններ, նաև բաղնիքի, խոհանոցի եւրոպական շարժուն օճախ եւն.։

Վաճառատունս իր տեսակին մէջ միակն է որ չհած է հանրութեան վստահութիւնը. գնահատուած են նաև իր ապրանաց տոկունութիւնը, նրբութիւնը և ժամանակը։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԶԿԱՑ

Կանոնիկ գնողին 0/0ին 5 զեղչ

Շաբաթական եւ ամսական վճարմանց համար հաւատիչներ միշտ պատրաստ են։

Հաճեցէք դիմել ՀԷՐԱՆՑԻ վաճառատունը

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻ, ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13 10—6

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՔՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

ընդմէջ Հալի, կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիաս	4311	Հիսարլիկ	1531	Մարսելլս	3709	Սարֆս	1119
Սէլէքթ	3607	Տամինս	938	Հինաու.	3720	Միլազս	3557	Տէրիս	1735
Անտէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Սաթիսքս	2277	Տրաքս	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլս		Սցէրս	1203
Պասանս	1822	Տինամս	504	Իակս	2354	Մուցիլլս	3419	Թասոս	1323
Պորտինս	1264	Էպքս	3464	Իասոս	5340	Նեքս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Պըֆֆալս	4481	Էլլասքասս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Թաքիս	3337
Գէլրս	1371	Էցնաքս	1841	Քիլէս	1058	Ֆենթաքիս	4036	Թալէաս	1470
Գալիբաս	1837	Ֆիրս	954	Քալբինս	2307	Օրլանս	1535	Օւրպինս	242
Գաբէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոլնս	1700	Բալէրմս	1637	Վասաքս	1914
Գասզ	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վալս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէքանթս	2272	Բրիսֆս	3329	Վալթուրն	2391
Սօսէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվերպս	1643	Բինալաս	1553	Տէաս	1350
Գոլորասս	4235	Կիկանս	1143	Լորէնցս	3191	Բալս	1613	Զէցս	1200
Գանկս	2905	Կօզս	1011	Մալս	724	Բօէնս	1789	Թորս	
Գորսս	895	Կըսանս	1695	Մարէնկս	1273	Բոպպրս	136	Մայոն	

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են.

Սիսէռս շոգենաւը, նաւապետ Ռէյնը։

Թալզօ շոգենաւը, նաւապետ Մարլէրը։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը ապասուին.

Ալեքսս շոգենաւը, նաւապետ Հիք, ամսոյս 15ին։

Մարիլլս շոգենաւը, նաւապետ Տօպսը, ամսոյս 22ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻՐՁՕՏ

Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—25

ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԼՈՒՍ

ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ

ՄԱԶԻ ԶՈՒՐ

Մաղերուն գոյնը առանց փոխելու գլխուն վրայ յառաջ եկած պզտիկ թեփիկները բոլորովին կը ջնջէ, մաղերուն արմատները կը զօրացնէ և հերթափոխութեան արգելք ըլլալէ զատ, անոնց երկնալուն ալ կը նպաստէ։ Ցիշեալ ջուրին բուժիչ յատկութիւնը հաստատուած և ապացուցուած է օսմ. նշանաւոր բժիշկներու կողմէ և մեծ գնահատման արժանացած է։

Կը գտնուի մայրաքաղաքիս բոլոր առաջնակարգ դեղարանները։

Բարիզի քաղաքապետական ցուցահանդէսին կողմէ ոսկի միտալով գնահատուած է։

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական էրթեւեկութիւններ

Մայիս

Գշ. 22|4 Պիրէօն, Ալեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սաիտ ու Սուէզ՝ ոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերու հետ։

Գշ. 22|4 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ, Ազով, Օտեսա-Բէրսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Գշ. 23|5 Սէվաստոպոլ ժամը 10ին։

Եշ. 24|6 Տարանտէ, Միսիլիա, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պերութ, Եաֆա, Բոռ-Սաիտ, Ալեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ 26|8 Օտեսա, ժամը 12ին։

50—35

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերք

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը

Պոլսոյ եւ Ալեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմայիլիա շոգենաւը նաւապետ Անթէսլի, կիրակի, 2 յունիս 1907 (Ը Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 4ին, Ալեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ, իսկ երեքշաբթի 4 յունիս 1907 (Ը. Ե) կէսօրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Ալեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոն։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիէ Սուլթան խան։

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող

շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սկդի	Նայլգօգրիս
Մինիս	Իմկյսիս
Բաֆսիս	Գուգրիս
Թեյպր	Մօտրիս
Նարպօճ	Ֆայրի
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը չեն հանգրաւուիր են, նաւուն մէջեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, երեկարանաւութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեսչուհի չունին։ սդերին

Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 15

» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները ասն շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուիթոլ խան, Պահչէ գարու, Պոլիս

ՃԷՑՄ ՄՕՍ ԸՆԿ.

50—25 31 Ճէմս Սդրիդ, Լիվրբ ուլ,

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՄԵԾ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆԻ ՄԷՋ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

ԱՍՈՒԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ

10/23 ՄԱՅԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒՇԷ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՆ Է

ՁԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ՎԱՃԱՌԱՒԻՄ ՄԸ

ԴՌՈՒՔՕՆՆԵՐՈՒ

ԱՄՐԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՁԱՅՆ

Միլլէթ խանի մեծ բակին մէջ, լուսաւոր և մանաւորաբար յարդարուած, հազարաւոր քուրձներ ցուցադրուած են այդ վաճառման համար, որոնք չատ լաւ կը յարմարին քոսթիմի, բանթալոնի և բարքսիրի պատրաստութեան։

Այս վաճառումը անգամ մը եւս պիտի հաստատէ վաճառատան այն համբաւը թէ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն կը հայթայթէ առաջնակարգ տեսակէ կերպասներ, նորաձեւ ու վայելուչ և խիստ ժամն։

ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ ԳԻՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԴՈՍԹԻՄԱՅՈՒ Դրուշ 60 — 80 — 95 — 120 — 160 — 200

ԲԱՆԹԱԼՈՆՈՅ » 30 — 40 — 50 — 60 — 80

Գիները rrnc են եւ իւրաքանչիւր ֆուրսնի վրայ նշանակուած: Աւելի ապրանքի արժէքը կը վերադարձուի՝ եթէ 48 ժամէն ետ բերուի:

Դաւառի այն յաճախորդները որոնք նմոյշ կ'ուզեն, պարտին նշդել ապրանքին տեսակը։

Կիրակի օրերն ալ վաճառատունը բաց կը մնայ միշտ ժամը 4 10—1

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒՍԹՕՖԼ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 56, Ռիւ տը Պօնտի

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Պ Ա Հ Ա Ն Ձ Է Լ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐՔԱՆ

Եւ Գոնիս

բօՖլ

անունը

ամբողջ գրերով

Կրկին արծաթագօծում բոլոր առարկաներու

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ՝ գլխաւոր վաճառատանց մէջ 18—17

"ԱՏԼԷՐ,,

Առաջին գիրեն մինչեւ վերջին գիրը ընթեռնլի գրուածք

ԳՐԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

ԱՏԼԷՐ

չնորհիւ իր ունեցած կատարելագործութեանց, պարզութեան և հաստատուն շինուածքին, թիչ տանի մէջ, առաջնակարգ տեղ մը գրաւած է գրելու մեքենաներուն մէջ, և մեր յաճախորդներու ամենամեծ գոհունակութիւնն կ'արժանանայ ամէն օր։

1906Ի ՄԻԼԱՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ՄԻԱԿ ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

1906Ի ԱՄՍԹԵՐՏԱՄԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ՈՍԿԻ ՇՔԱԳՐԱՄ

ԱՏԼԷՐ գելու մեքենային ամէնէն ցայտուն յատկութիւնները

Տոկունութիւն, դիւրաւսոյց մեթոտ, նորոգման դիւրութիւն, գրի ընթեռնելիութիւն, մաքուր գիր, բառերու և տողամէջերու կանոնաւորութիւն, պատճէններու նմանութիւն, վայելուչ ձեւ, արագութիւն, լաւ տպագրութիւն, գրերու մաքրութիւն, տեղնաչարի պարզութիւն, գրերու ճոխութիւն, այլազան տեղնաչարեր, գիրեր փոխելու մեքենաներ, թուղթի գլաններ, թաղիլաթէօր, թուղթի կանոնաւոր յառաջացում, եւայն եւայն։

Միակ գործակալ եւ ներկայացուցիչ

Ֆ. Վ. ՎԻՆԳԼԷՐ

544, ՌՈՒՍ. ԹԷՐԹԷՐ. — Կ. Պոլիս

40—9

ՌՕՍԻԱ

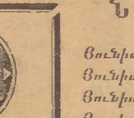

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրգ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400,728,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65,224,946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վոյվոտա Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիւսիզզատէ խան, Աչէր էֆէնտի ճամբէսի, թիւ 26։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—47

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ, կանոնագրի 29րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ 1907 յունիս 26, չորեքշաբթի օրը, Լոնտոնի մէջ, Ուինչըսթըր Հաուզ, Օլա Պրօա Սթրիթ, միջօրէէն մէկ ժամ յետոյ։ Ժողովին մէջ պիտի կարդացուի Վարչական Խորհուրդի տեղեկագիրը, 1906 դեկտ. 31ին աւարտող տարեշրջանին հաշիւները պիտի զեկուցուին, շահաբաժինը պիտի որոշուի և նոր անդամներ պիտի կարգուին։ Կանոնագրին 22րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու Ընդհ. ժողովին ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին անոնք որ առնուազն 30 բաժնեթուղթ ունին և զանոնք աւանդ ձգած են Օսմ. Պանքային կեդրոնատեղին, Կ. Պոլիս, կամ իր գործակալութեանց կամ մասնաճիւղերուն մօտ արտասահմանի մէջ (Լոնտոն, 26, Թրոկմորթըն Սթրիթ), (Բարիզ, Մէյերպէր փողոց, 7) ժողովին գումարումէն տասը օր առաջ։

Կ. Պոլիս, 1 յունիս 1907 10—.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 37,300,000 ֆուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիսուն գրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վիճեր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3 1/2 տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վայ գումարներու համար. իսկ անկէ ուելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին տակը իջեցնել կամ ուելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իսաց ուելի իսաց։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եւ առնուիլ ամէն տեսակ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եւ առնուիլ գրաւոր ապահովագրութեան մը կնքելու ելլելիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100– 150	ոսկի գումարի համար	
6	»	151– 200	»	»
10	»	201– 500	»	»
15	»	501–1000	»	»
30	»	1001 և անկէ վեր	»	»

Վիճեր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած տեսնելով տեարքին պարունակած գումարը։

Վիճեր Պանք-Ֆերայն բնայողական գումարը պարունակող տեարքի մը կը յանձնէ անպատասխան անուամբ, բայց այդ պարագային նշանակուած խնայողը (վէրի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի գրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին գռեւ։ Վինըր Պանք-Ֆերայն կը գրաւի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒՏԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ցունիս 11ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
Ցունիս 17ին, Սիրիասի, Սեւ Ծովէն
Ցունիս 25ին, Իմիրեդի, Մարսիլիայէն
Ցուլիս 1ին, Ֆրիժի, Անատ. եկերքէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ցունիս 4ին, Իմիրեդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
Ցունիս 4ին, Անգլոլի, ուղղակի Պաթում
Ցունիս 12ին, Ֆրիժի, Զօնկուլատաք, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովոռոսիսք
Ցունիս 18ին, Սիրիասի, Մարսիլիա
Ցունիս 26ին, Իմիրեդի, Սեւ Ծով։
Ցուլիս 2ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—5 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Ատենադիր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԹՈՐԹՕՆԸ (107)

ՖԷՔԼԵ ՍԱՆՕՔ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՒ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Ժ.Ե.

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿՆՈՋ ՄԸ ՎՐԷԺԸ

Գանի մը ժամ առաջ Նամակ մը զրկած ըլլալով Տորնաքի բնակարանը, Ռոզ կարծեց որ Սիպուլօ կը պատասխանէր իրեն։ Խեղճ տղան տխրած ըլլալու էր որ իր սիրունիկ բարեկամուհին չէր կրցած տեսնել այդ օր։

Ռոզ-Լիզօն առանց կասկածելու մօտեցաւ։

Նաթալի բարութեամբ ըսաւ.

— Նամակը չկարդացի, թէեւ բացուած ըլլայ ան։ Բայց սա ողորմն առած բացատրութեան նայելով, կը վախնամ որ դժբախտութիւն մը պատահած ըլլայ Տորնաքի բնակարանին մէջ...

Լիզօն թուղթը ձեռք առաւ դողդողելով և բացաւ։ Ստորագրութիւնը փընտռեց Նամակին տակ։

Հանրիոյի կողմէ ստորագրուած էր։

Արդարեւ դեռատի աղջիկը ճանչցաւ Հանրիոյի հասս, քիչ մը անհաւատ գիրը, թէեւ վարանումով գրուած և բառերուն վերջը պակասաւոր ըլլար, իբր թէ նամակագիրը բաւական ուժ չէր ունեցած մէկ շունչով վերջացնելու գրութիւնը։

Ահա թէ ի՞նչ կ'ըսէր Նամակը.

«Բարեկամուհիս... Շուտ քովս եկո՛ւր... հազիւ կարողութիւն ունիմ քեզի նամակ գրելու... Մառ մը կը հանէի արմատէն... վրաս ինկաւ... հաստ ոստերուն տակ մնացի... Կարծեմ թէ երկու սրունքներս չախչախուեցան... կ'ուզեմ քեզ տեսնել անմիջապէս, հօրս և մօրս իմաց տալէ առաջ... դուն իմացո՛ւր արկածը... Կ'ուզեմ քեզ տեսնել... որովհետեւ մեռնելէ առաջ կը փափաքիմ կարգ մը բաներ ըսել, զորս դուն պէտք է գիտնաս միայն... չեմ ուզեր մեռնիլ՝ առանց յայտնելու այդ բաները... Մօտերը աշխատող ածխագործներ լսելով արձակած հիւսերս, օգնութեան փութացին և Բօմ տը Բէն փոխադրեցին... այն պանդոկը որ զարթափին վրայ կը գտնուի... Այսնամակը քեզի յանձնող տղան պիտի առաջնորդէ քեզ, որպէս զի չը վախնաս... թէեւ արահետները ծանօթ ըլլան քեզի... Շուտ եկո՛ւր, Լիզօն. չեմ գիտեր թէ կենդանի պիտի գտնո՞ս զիս... մարտիրոսի պէս կը չարչրուիմ։»

— Օ՜հ, Աստուած իմ, խեղճ Հանրիոս. ինչ դժբախտութիւն։

Ու արցունքները սկսան հոսիլ այտերէն վար։ Հեծկլտուքներու մէջ կ'ըսէր Ռոզ-Լիզօն.

— Տիկին, բժիշկին լուր ղրկելու է։

—Հիմա կառքը պատրաստել պիտի տամ, բժիշկին եռեւեռն մարդ ղրկելու համար, ըսաւ Նաթալի մեղմօրէն։

Պէտք է ըսել որ Լիզօն ո և է կասկած չունեցաւ թէ իր դէմ ծուղակ մը կը լարէին։ Ալ եւս մաքէն իսկ չանցուց հօրը յայտնած վախերը և զգացած անձկութիւնները։ Հոգեւարք Սիպուլօն միայն կուգար աչքին առջեւ, ջախջախուած անդամներով, արիւնլուայ և հեռաւոր պանդոկի մը մէջ պառկած։ Այդպիսի նամակ մը վրայ կարելի՞ էր տարակուսիլ։ Կարծես թէ նամակին իւրաքանչիւր բացատրութիւնը կշռուած էր դիւային իմացականութեան մը կողմէ, առաջ բերելիք ազդեցութիւնը աւելի զօրաւոր դարձնելու համար։ Լիզօն պիտի վրդովէր՝ արկածին լուրն առնելուն պէս, որ այնքան սովորական է անտառին մէջ աշխատող փայտահատներուն համար... Բանին՝ այդպէս ամէն տարի վար կ'իյնան, հսկայ ծառերու տակ մնալով։ Եթէ երբեք դեռատի աղջիկը ո և է կասկած ու վարանում իսկ ունենար, այդ ամէնը պիտի փարատէր Նամակին սա խորհրդաւոր բառերուն առջեւ. «Այնպիսի բաներ պիտի ըսեմ քեզի որ միայն դուն պէտք է գիտնաս...» Նորատի աղջկան սիրտը յուզուած էր, ի յուշ այդ պարզ պարբերութեան, որովհետեւ Հանրիոյի սիրոյն հաւատացած էր առանց... Եթէ չէր սխալեր՝ Հանրիոյի ըսելիքը իր սիրոյն խոստովանութիւնը պիտի ըլլար... Վերջապէս ամէն ինչ այնքան լաւ կանխատեսուած էր որ նոյն իսկ Ռոզ-Լիզօնի վախը կը փարատէր, լսելով թէ առանձին չպիտի գտնուէր անտառին չէջակայքը, մութը կոխելէն յետոյ, քանի որ Նամակը բերող գիւղացին պիտի ընկերանար։ Այդ վերջինը, լուակեաց ու գլխարկը ձեռքին մէջ, կը սպասէր դեռատի աղջկան որոշումին։

Տանտիրոջը-տանտրոջը տարեկան պատանի մըն էր, աւելի տեղեր երեւոյթով, որուն ժպտոյն ու ցուրտ աչքերը բան մը չէին յայտներ իր էութենէն։

—Օ՜հ, հիմա կ'երթամ, տիկին... Աստուած իմ, միայն թէ ուշ չհասնիմ։

Ռոզ-Լիզօն չնչմարեց Նաթալիի աչքերուն մէջ փայլող արագասահ ուրախութիւնը։ Մնաց որ, դեռատի աղջիկը բան մը չէր կրնար տեսնել իր արտասուաթոր աչքերուն մէջէն։ Դէպ ի բակ ուղղուեցաւ։ Նաթալի վախցաւ որ Ռոզ հօրը իմաց պիտի տայ իր յեղակարծ բացակայութիւնը։ Չէ՞ մի որ հիւանդ ծերունին տեղեակ էր լարուած ծուղակին։ Եւ քանի որ իրար հակնալու միջոցներն ունէին հայր ու աղջիկ, հաւանական չէր որ կոմսը վար դնէր Ռոզը։

—Ես կոմսին իմաց կուտամ, ըսաւ այրին։ Մէկ վարկեան մի՛ կորսնցնէք... Ձեր բացակայութեան միջոցին եղբօրս քով պիտի մնամ։

Այդ ձայնը, որուն մեղմ շեշտ մը կուտար Նաթալի, այս անգամ Ռոզ-Լիզօնի զարմանք պատճառեց և եղկան տպաւորութիւն մը ձգեց իր վրայ։ Արագ ու տարտամ կասկած մը ծնաւ մտքին մէջ, յիշելով որ այդ օրը վտանգ մը կը սպառնար իրեն։ Ցանկարծ ետին դարձաւ Ռոզ։ Այրին հասկցաւ թէ անխոհեմութիւն մը գործած էր։

Ուստի փութաց աւելցնել.

—Գացէք, աղջիկս, գացէք; և եղբայրս ապահովցուցէք։

Լիզօնի վախերը անհետացան։

Դեռատի աղջիկը կոմսին մօտ փութաց, և սենեակէն ներս մտած ատեն միայն տեսաւ որ Նաթալի իրեն հետեւած էր...

Այրին դրան սեմին վրայ կեցաւ, ուշադիր դիտելով անցած դարձածը։

Լիզօն յանկարծ կանգ առաւ հօրն առջեւ։

Կոմսը խորունկ քուն մը կը քաշէր։

Երկու կիներուն մուտքը չէր արթնցուցած հիւանդը։

Լիզօն զգուշութեամբ ետ քաշուեցաւ։ Ու մեղմաձայն ըսաւ.

—Չեմ ուզեր արթնցնել զանի... լաւ քուն կը քաշէ... Տիկին, հարկ եղած բացատրութիւնները տուէք, ըսելով թէ Հանրիոյի պատճառաւ ստիպուեցայ բացակայիլ...

—Աղջիկս, մի՛ վախնաք, և վստահ եղէք իմ վրաս... Եթէ կարելի ըլլար, ձեզ կառքով պիտի առաջնորդէի մինչեւ այդ պանդոկը... Բայց լրաբեր տղան կ'ըսէ թէ հետիոտն կարելի է յառաջանալ այդ ճամբէն...

—Այնպէս է, տիկին, գիտցած արահետներէս երթալով աւելի շուտ կը հասնիմ հոն...

Վերջին նայուածք մը ձգելով հօրը վրայ, Ռոզ-Լիզօն հեռացաւ։

Այրին ատելութեան ժպիտ մը զսպելով կը խորհէր.

—Կորսուած է Ռոզ-Լիզօն։

Բաւական ատեն անշարժ մնաց դրան սեմին վրայ, աչքերը յառած եղբօրը վրայ։

Համբերութեամբ կը սպասէր կոմսին արթննալուն։

(Շարունակելի)